

50487

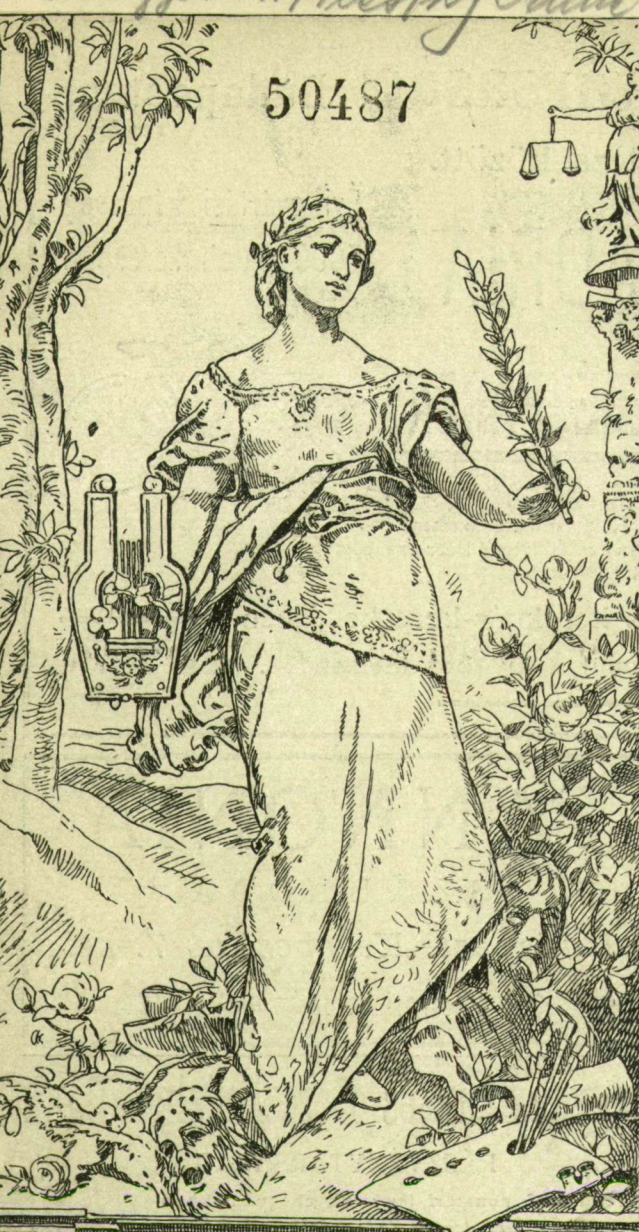
A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

6. szám.

*
Frakk-smoking- és salon-
öltönyök legelőgásabb kiállításával,
igen mérsékelt árak mellett beszeresethetők.

Deutsch F. Károly

férfissabónál
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

GOLDMARK KÁROLY.

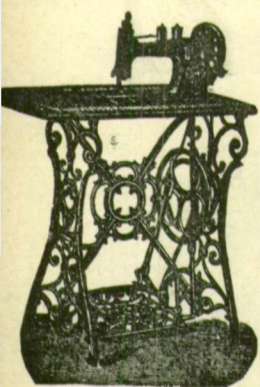
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII. Erzsébet körút 6.

Iső magyar Varrógépgyár Részvénytársaság Budapesten.

Tisztviselő-telep, Szapáry- és Villám-utca között.

vi gyártási képesség
5,000 darab varrógép.

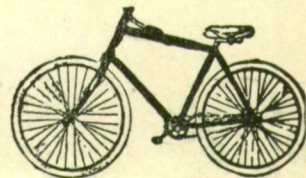

ADRIA
VARRÓGÉPEK.

HÁZAI IPAR DIADALMA
Magyarország
egyetlen
A varrógép- és kerékpárgyára

ADRIA
KERÉKPÁROK.

Évi gyártási képesség
5000 darab kerékpár.

saját butorgyártással és vasöntődével.

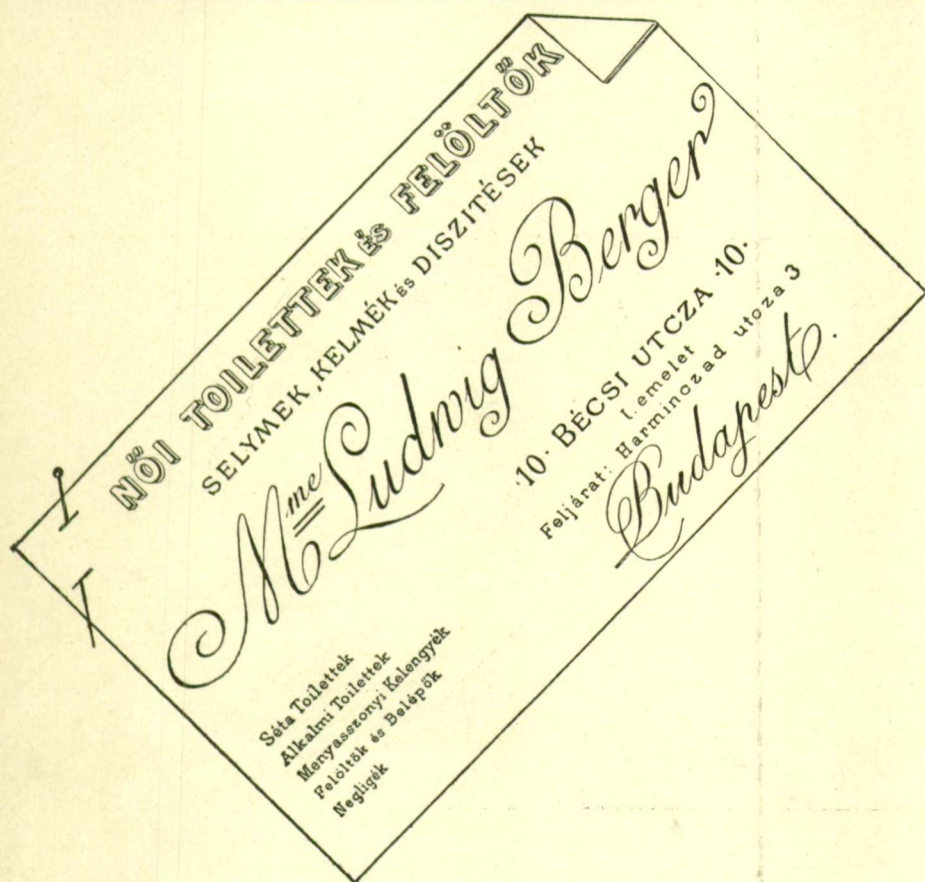
1894. évi
elsőrangú
kitüntetések:

Elismerő okmány: Villamos munkagép kiállításról Budapesten.
I-ső osztályú állami érem: Országos tanszerkiállításról Debreczenben.
Aranyérem: Lengyel nemzeti kiállításról Lembergben.

Kapható minden elsőrangú varrógép- és kerékpár-kereskedésben.

Oly helyekről, ahol még nem találhatók, megrendelések közvetlenül a gyárhoz intézendők.

Árjegyzék kívánatra bérmentve ingyen.

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Uj rendszerű pénztári jegyeink chequealakban

4%-ot kamatoznak (adómentesen);

a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Azon intézetek és cégek száma, melyek kijelentették, hogy ezen pénztári-jegyek tőkeszelvényeit saját ismerős feleiktől fizetesképpen elfogadják, már most is 600-ra rug. Az erre vonatkozó jegyzék főpénztárunknál és fiókjainknál kapható, a legújabb jegyzék február 28-án jelenik meg.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra.

betéti könyvecskék mellett,

régi rendszerű pénztári jegyek ellen és folyó számlára (cheque-számlára) is.

Váltóüzletünk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgál minden bankügyletek körébe tartozó kérdésben.

Tőkeelhelyezésre ajánljuk a

Magyar takarékpénztárak központi jelszálogbankja 4 1/2%-os adómentes sálogleveleit és községi kötvényeit

napi árfolyam mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r. t.

V., Nádor-utca 4. szám.

FIÓKOK: VI., Podmaniczky-utca 2. VI., Teréz-körut 2.

Fejő Árpád óriás körképe
A magyarok bejövetele
Látható az Andrássy-ut végén a Városligetben.
reggel 9-től este 6-ig; a fővilágosítás alatt

A Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár Részv.-Társ. Váltó-üzlete Budapest, Andrassy-ut 5.

Saját házában.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ... frt 10.—

Félévre ... » 5.—

Negyedévre ... » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések:

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatkak vissza.

— Budapest, Február hó 10. —

Krónika.

Szervusz, kegyelmes uram!

— február 7.

Nálunk a képviselőház tagjai tegezik egymást a magánéletben.

Ez a szokás, tudtommal, magyar specialitás és nem is nagyon régi keletű.

A brit földön, a parlamentarizmus ős fészkeben, nincs meg; abból az egyszerű okból, mely szerint a mai angol köznyelv a *te* megszólítást nem ismeri és neki még a kutya, ló is »csiba maga«, »gyű ön«. A francia léleknek sajátja, hogy a *tu*-vel igen fukaron bánik, mert ez a két betű a szerelem, a család és a gyermek-kori játszótárs-barátság bizalmas ígéje; hogy két francia férfi, aki most látja egymást először az életben, tüstént tegeződjék, nehezen hihető dolog. A német lateiner pedig, ha a parlamentbe jut, legott olyan fontosságot tulajdonít kiváló személyének, hogy maga-magával sincsen többé *per tu*.

Ez a mi magyar szokásunk a hatvanegyedik országgyűlésen még nem járta. A ház nagy többségét a negyvenes évek közéletének alakjai tették; »öcsém uram« igen kevés volt az újra összekerült régi követek közt. A hatvanhatodik lett aztán a fiatal emberek országgyűlése s mint édesapámtól gyakran hallottam, a vénülő Deák Ferencz kezdte az ifjú képviselőket *more patrio*, családián tegezni. Nagy kitüntetés volt ez. Mert az öreg ur máskülönben nem élt azzal az ősi magyar jussal, hogy az élemedett ember a fiatalokat tenek szólítja. Nem, még gyermekekkel szemben sem. Ezt magamról tudom. Alig tízéves fiúcska lehettem, mikor az édesapám egy nyári délután bemutatott Deák Ferencznek a városligeti »körönd«-ben, mint akkor hívták. Emlékszem, sárgagombos kék matróruha volt rajtam. Az öreg ur a történelmi abroncszéken ült. Mosolyogva czirógatta meg orcámat.

— Ej, be *tapageur accoutrement*-ja van magának, kis tengerész! mondta.

Nem értettem e francia szavakat; de örökre a fülemben maradt mind a kettő és most azt következtetem belőlük, hogy Deák járatos lehetett abban a nem valami párizsias, de bőszavu és folyékony francia nyelvben, mely e század elején a nemes házakban országszerte

divatos volt. — Aztán az apámhoz fordult az öreg ur egy régi, tréfás frázissal:

— Neked is csak azt mondom, Kálmán, hogy legyen a fiad derekabb ember az apjánál.

Ez az »apjánál« csaknem így hangzott a szájában: »aptyánál«. Ami engemet nagyon meglepett; akkor hallottam életemben először túladunai dialektust. De még jobban meglepett, hogy Deák engemet, kis fiut magáz, az apámat pedig tegezi; az apám viszont nagy tisztelettel per »kérem, uram bátyám« szól hozzá.

Mert természetesen nem akadt fiatal képviselő, aki az öreg urat visszategezte volna; és az egyetlen kivétel, egy teifelesszáju grófocskát, az egész ház világ csufja gyanánt emlegette, amért egyszer a folyosón a Deák vállára ütött:

— No, Ferri, milyen volt tifeletek a termés?

Az ifjabb képviselők tegeződése, ez a hallgatag megegyezés, az öreg ur ama kitüntető bizalmassága révén keletkezett aztán. Hogy úgy mondjam, valami családiás érzés sugallta. A megtiszteltetés közössége; fiui vonzódás a nagy iránt, ki őket így megbecsüli. De a szokás a koronázás idejében még nem volt általános. Sőt sokáig nem is lett azzá. Például Wenckheim Béla, a legnagyobb magyar gavallér, képviselőtársait soha sem szólította tenek; sőt minden ismerkedés alkalmával sietett többször és nyomósan említeni a »képvisező urat«, hogy elejét vegye minden bizalmaskodásnak.

Ma már a képviselők általános tegeződése igazi törvény és nem vonja ki alóla magát senki. A dolog szakasztott olyan, mint a katonatisztek osztrák eredetű hagyományos brudersége.

Mi szegény alsóbbrendű halandók, akik nem vagyunk se képviselők, se lájdinantok, a magunk tegeződési ügyeit rendszerint igen parlagi módon intézzük el. Szükséges hozzá bizonyos mennyiségű alkohol, melynek révén felcsap (Edmondo De Amicis terminológiája szerint) a felebaráti szeretet nagy hulláma. Aztán »hunczut az ur« s másnap azon vesszük észre magunkat, hogy régi komoly ismerősünk, ki eddig nagyra becsülte írói érdemeinket, per »ne számárokodj, édes fiam« beszél velünk, sőt ami gonoszabb: tétovázva kapkod zsebeihez, otthon feledte a tárczáját és holmi apró bankókat kér tőlünk kölcsön.

Ez a magyar czimboraság, mely gorombaságra és pumpolásra jogosít föl, egyik nemzeti gyarlóságunk. Nekem azok a legjobb pajtásaim, akikkel soha sem ittam brudert, de mégis tegezzük egymást, mert annak ugy

kell lennie. Az olyan kis népben, aminő mi vagyunk, sok az atyafi vérség szerint is. Bocsánatot kérek, amért ilyen reakzionárius húrokat pöngetek, de speciális magyar hibáim kedvesek nékem ősi mivoltukban és akármit is mond bennem a józan ész: a közelségnek bizonyos érseiteit nem bírom elfojtani magamban. Hát ez buta kasztrendszer. De hiába, a kasztombeliakhoz mégis vonzódom és a bizalom legott a *te* hangján szól belőlem, mikor összeketülök valami jó emberrel, akiről érzem, hogy hozzám tartozik, egyivásu velem és kenyeres pajtásomnak való.

Lehetetlennek ítélem, hogy ez az érzés 443-szor repetálódhatnék bennem a ház folyosóján, ha én is képviselő lennék. Azt hiszem, tömérdek sok idegennel találkoznom én ott; de főképp ismerősökkel, akiket egyszerre tegezmem nonszensz volna. Hogy csak Herman Ottót említem. Ehhez a nagy jóltévőmhöz, kitől magyarul gondolkozni tanultam, engemet gyermekkori vonzódások és emlékek fűznek. Mindig csak *föl* néztem rá; és ő az én »tisztelt urambátyám«. Micsoda értelme lenne annak, hogy mi egyszerre megváltoztassuk tizennyolczéves beszédünk hangját, csak azért, mert én képviselő lettem? Mi köze a képviselőségnek a mi tudományos és irodalmi érintkezésünkhöz? Vagy az én képviselőségem révén Herman Ottó kissebb és fiatalabb lett, én meg nagyobb és vénebb? Vagy ha a tegeződés kitüntetés: miért csak most értem meg reá? Van különbség előbbi és mostani jórahalóságom, uri emberségem között? Ez a gondolat elpirít. Mert körülbelül az fejeződik ki benne, hogy míg képviselő nem vagyok, se jórahalóságom, se uri ember voltom nem tökéletes.

Ha engemet egy rossz nap olcsó franczia regények fordításából konstruált szép pályámról a képviselőség vonna el: lenne bátorságom kivonni magamat a lájdinantbruderség törvénye alól. Némelyeket hívnék kegyelmes urnak, másokat képviselő urnak; volna sok uram bátyám és velem egy kategóriába tartozókkal tegeződném is, amennyire t. i. az reám nézve kellemetes lehetne.

De az én számból ugyan senki se hallaná ezeket a ma annyira divatos és annyira korfestő szavakat:

— Szervusz, kegyelmes uram!

— Kérlek alásan, kegyelmes uram!

— Ne bolondozz, kegyelmes uram!

Ez — csak a leggyöngébbek kedvéért mondom — a képviselő folyosói beszéde a miniszterhez.

Csúf és nem magyar beszéd.

Mikor a miskolci csizmadia te s tu pajtása czéhmester lett, az alacsony rangban maradt csiszli nem tudta, hogyan tisztelje ezentul Tóth uramat. Attól tartott, hogy a régi tegezéssel sérteni találná; urazásra fanyalodni azonban nem engedte az önérzete. Biliárdozáskor tehát, mikor kikerülhetetlen volt az ad personam aposztrofálás, így szólította meg a czéhmestert:

— Hova *csinálódik* az a golyóbis?

Becsülöm azt a csizmadiát, mert magyar ember volt. Magyar jámbor tisztességtudása; magyar a megalázódástól való irtózása.

A hadnagy „*i pitt ti, herr rittmeister*“-je silány beszéd. Benne van a folytonos hízélgés, hogy ilyen nagy urat tegezni milyen kiváló boldogság; és benne a fegyelem sugallta szepegés is, hogy tulajdon ez a most, vacsora fölött tenek hívott kapitány holnap reggel az egész svadrony előtt »szolgálati hangon« fogja ordítani:

— *Herr lieutenant, Sie reiten da, wie eine komitatshebamme!*

A miniszternek mondott »kérlek alásan, kegyelmes uram« ugyanaz a csúnya, félig hunyáskodó, félig bizalmaskodó tónus. És elegyében sok mindenféle alkotórész lappang. Először is valami sunyi humor, mely érezteti ugyan az egyszerű képviselő és a miniszter között való nagy különbséget, de *suum cuique*: a képviselőnek is megadja, ami a képviselőé. »Uram, nem vagyok méltó, absolute nem vagyok méltó, de azért mégis vagyok egy kicsit és bár a hátam gerinczét két rét hajtom, van egy csigolya, amely tapad a szomszédjához és nem engedi a kétrétüségét egészen tökéletessé válni. Mert, kegyelmes uram, elvégre én is nagyságos ur vagyok. De ezt csak mellesleg mondom. Neked, ó exczellenciás ur, jogod volna visszainni velem a brudert; valamint hogy képtelenség is, sértés is, számárság is tégedet tenek hívnom. Hanem hát, ládd, mi mind a ketten képviselők vagyunk s innen az én merészségem, melyért zavart mosolygással, trémázó tipegéssel szüntelenül bocsánatot kérek. Mondj egy rossz viczcset, kegyelmes uram! Hadd nevetek rajta alázatosan és erőltetetten, mint mikor a matematika professzora csinált sületlen szójátékokat; a klasszis pedig mód nélkül megtisztelve érezte magát, hogy a főtisztelendő ur tréfálni és leereszkedni méltóztatik. Veregess a vállamra, kegyelmes uram, és hosszú életű leszek e földön. Azaz, hogy máris az vagyok. Mert nem hosszú élet tegeződni egy miniszterrel, aminő te vagy, kegyelmes uram?«

Szervusz, kegyelmes uram!

A logikában és önmagának tiszteletében erős ember ilyet nem mond. Mert a pajtáság és az alantasság tónusa nem egyezik össze.

Egy képtelen elegy: a szolgálával kevert ur beszéde ez. És egy szomorú kor hangja. Mikor fölfelé mindenki udvari bolond, komázva hizeleg és mulat a saját csörgőinek zörgésén. Hej, nem ezen a hangon beszélt Nyáry Pál Kossuth Lajossal, Beöthy Ödön Széchenyi Istvánnal! Pedig azok is halandók voltak, akik szivaroznak, sétálnak, anekdotáznak és gondot viselnek a szakálukra.

De talán kevesebb szó volt köztük a *maguk* dolgairól, mint a mai emberek között vágyon. S főképpen kevesebb számú szivességeket kértek a miniszterektől, mint manapság szokás. A terminológiát mindig a dolog teremti meg. Ezért is mondom, hogy kortörténeti adat a »kérlek alásan, kegyelmes uram.«

Tóth Béla.

Madrigál-féle

*Hogy csókolnál és hogy csókoltalak,
Hogy együtt ültünk ákáczfák alatt
Valamikor májusba ... ketten ...
Ma tél van, elfeledtem.*

*Hogy szerettél és hogy szerettelek,
Hogy öleltél és hogy öleltelek
Lopva, titokban, önfeledten,
Ma tél van, elfeledtem.*

*A tél havával mindent behavaz,
Téllé fagyott szivemben a tavasz;
Ma tél van, elfeledtem,
Hogy szerettél és hogy szerettelek,
Hogy öleltél és hogy öleltelek,
Hogy csókolnál és hogy csókoltalak,
Hogy együtt ültünk ákáczfák alatt,
Valamikor májusba ... ketten ...*

Heltai Jenő.

A Haggard-féle sorsjáték.

(Farkas Menyhért kiszabadulásának öröme.)

Írta: SZOMAHÁZY ISTVÁN.

A simplonról Önök keveset tudnak, pedig a simplon tekintélyes műfaj az Egyesült Államok irodalmában. A simplon sohasem kevesebb husz sornál és sohasem több harmincnál. Megalapítója Tom Simplon, aki tizenöt éves koráig mint gránátszőrp-áruló fiu járta végig az egész Nevada államot. Tom Simplon később egy művész becsvágyával segített megfesteni a brooklyni hidat, majd mint hivatott pinczetűz-tudósító szerzett magának jeles nevet a *Clerc Cézár Walhallája* szerkesztőségében. Mikor a lap kényeztetett humoristájának, akit az utóbbi időben már csak a választóvíz birt némiképp felizgatni, egy napon kigyuladt a belső része, Simplon nem pinczetűz tudósítást írt, mint ahogy az első pillanatban természetesen látszanék, hanem szemtelen önbizalommal telepedett le a humorista elárvult íróasztala mellé. Másnap a *Clerc Cézár Walhallája* a Simplon vig novelláját közölte és az előfizetők sok ezer lelkesült levélben üdvözölték az ujonnan feltűnt csillagot. A kísérlet megalapította a Tom Simplon szerencsáját. A műfaj fényesen bevált és ha egyszer a harminczsoros novella véletlenül kiszorult az újságból, az előfizetők vizipuskákkal és Could-féle fegyverekkel lőttek be a szerkesztőség ablakán. A cikkek mesés népszerűsége tettek szert és két hónap múlva már mindenütt egyszerűen simplonnak nevezték a *Clerc Cézár Walhallája*-nak ezt a specialitását.

Önök bizonyára azt hiszik, hogy Tom okosan fölhasználta a szerencsáját és nevezetes összegekkel gyarapította a new-yorki takarékpénztárak betétállományát. Fájdalom, tévednek, mert Tom nevetséges félbolond volt. Néha ugyanis napokig elalkudott egy pár tizfilléres ingombrára, néha pedig, ha kissé jobb kedve volt a szokottnál, sherry brandys pohárakkal rakatta tele a 144-ik avenuet s gőzölgő fekete kávékkal kínálta az utcán kóborló kutyákat. Tom, aki olykor nem tudta mit beszél, szeliden csak bohémságnak nevezte az ilyen ostoba mu-

latságokat, de a Walhalla szerkesztője, aki egy humoristáját már elvesztette belső pinczetűz következtében, aggodalmasan csóválta a parókáját.

Tisztelt olvasók, e pontnál kénytelen vagyok átérni történetem diszkrétább természetű fejezetére s egy krónikás kiméletlenségével kell letépnem a leplet a Tom Simplon és Liddie Haggard szerelmi viszonyáról. Liddie egy elektrikus gyufagyáros hatodik leánya volt, aki folytonos kitüntetések között végezte a *Woomen's College* valamennyi osztályát s pecsétes diplomát őrizett a fehérneműs szekrényében. Atyja, Ralph Haggard, villamos gyújtókat gyártott, de mivel a gyújtók a legnagyobb erőmegfeszítéssel sem akartak lángra lobbanni a skatulyáikon, az évi mérleg többnyire tetemes deficizzel végződött. Liddiebe annak idején a Woomen's College összes tanárai szerelmesei voltak, de a barna, aczélszemű leány, aki testileg-lelkileg egyaránt virult, a tehetséges Tom Simplont ajándékozta meg a szívével és a hajlandóságával. Sohasem mondták hangosan, hogy szeretik egymást, de Simplon egyizben erősen megszorította a leány kezét.

— Liddie! mondta ekkor egyszerűen és nemesen. A leány aczélkék szeme energikusan mélyedt el az övébe.

— Tom! szólott aztán nyíltan és becsületesen.

Több szót nem pazaroltak erre a kötésre, de mind a ketten érezték, hogy örökre egymáséi.

Mikor Simplon később texasi felolvasó tournée-jéből visszakérült, egyizben hirtelen így szólott:

— Mikor megyünk a polgármester elé?

Liddie csöndesen rázta a fejét.

— Ostobaság, mondta álmadozva, — a mostani viszonyok között nevetséges volna a mennyegzőre gondolni. Ön keres ugyan hatszáz fontot, de néha, amikor a józan esze elhagyja, pálinkás poharakkal rakatja tele a 144-ik avenuet. Én megkeresek száz fontot, de ez ruhára is kevés lenne a gyermekeinknek. Öt gyermek pénzbe kerül, — nem is beszélve az én tojlettejeimről és az Ön egészséges étvágyáról.

Tom szivarra gyújtott.

— Tehát? folytatta kérdőleg.

— Mindaddig szó sem lehet a házasságról, amíg valami csinos tartaléktőkére szert nem teszünk.

— Ez esetben, mormogta Tom Simplon szomorúan, mint agglegény kerülök a koporsómba.

— Miért?

— Mert sohasem fogok megtakarítani tiz pencet.

Liddie csillogó szemekkel ugrott föl a helyéből.

— Bocsánat, szólott, de ketten vagyunk, a kiket ez a dolog érdekel. Ha Ön nem tud szert tenni nagyobb tőkére — nekem is csak van egy kevés sütnivalóm...

Tom Simplon lelkesedve nézett végig a gyönyörű leányon, aki bizalommal ütött a vállára.

— Menjen haza, mondta nyugodtan, — és a többi bizza rám, ha úgy tetszik...

Tom Simplon hazament és utolsó pénzén ludmájas hachéval traktálta meg az összes gazdátlan kutyákat. Mikor harmadnap, késő délután, fölébredt, a következő telegramot kapta a Haggard-féle gyufagyárból:

Jöjjön azonnal. Tartaléktőke biztos.

Liddie.

II.

Tom Simplon lélekzet nélkül rohant a gyufagyár faragott cottage-ába, amelynek erkélyéről Liddie egy fehér papirlapot lobogtatott feléje. A papirlapról a szerelmes fiatal ember a következő okiratot olvasta le:

Az Unió Elnökétől.

Liddie Haggard kisasszonynak, a *Women's College* végzett növendékének, ezennel engedély adatik arra, hogy az Egyesült Államok területén nagy sorsjátékot rendezhessen. A jövedelem tisztán és kizárólag fentnevezett kisasszonyt illeti meg, kikötve, hogy a sorsjáték lefolyását a new-yorki pénzügyi bíróság egy kiküldött tagja fogja ellenőrizni, a rendes szokáshoz híven.

Az éjszak-amerikai Unió Elnöke.

— Hogy jutott ehhez? kérdezte Tom Simplon lihegve.

Liddie kaczer pillantást vetett rá:

— Magam voltam az elnöknel, mondta diadalmasan.

És pajkosan tette hozzá:

— Ha éppen kívántam volna, az egész Massachusetts-államot a nevemre iratja.

Tom ostoba arcczal forgatta a pecsétes írást.

— És mit szándékozik kezdeni az engedéllyel?

— Amint látja, sorsjátékot rendezek...

— Milyen sorsjátékot?

Liddie felállt a helyéből, karjait pózolván kiterjesztette, majd kicsiny sarkán mosolyogva megfordult. Amint okos, aczéklék szemével a tétovázó Simplonra tekintett, egyszerűen ellenállhatatlan volt bájos, leányos frissességében.

— Van rajtam valami szép? kérdezte.

Tom szívére szorította a kezét, majd a tenyerét az ég felé fordította. Utóbb fátyolozott hangon mondta:

— Nem is szabadna megengedni, hogy fátyol nélkül mutassa magát a szegény férfiak szeme előtt.

— Tehát azt hiszi, hogy elfogadható partie lennék, ha százötvenezer dollárnyi készpénzt vinnék a férjem házába?

— A boldogult Szemirámis királyné óta nem volt a történelemben ilyen partie: felelte Tom Simplon meggyőződéssel.

— Ez esetben, szólott Liddie kisasszony meghajolva, van szerencsém Onnek bemutatni a leendő sorsjáték fönyereményét...

— Micsodát? dadogta megrémülve Tom Simplon.

Liddie helyet mutatott a vőlegényének, majd mosolyogva nyelt egyet. Aztán így szólt:

— Gyujtson hát egy cigarettre és hallgassa meg a sorsjátékom tervét... Százötvenezer sorsjegyet röpítek szét az Egyesült Államokba, — és egy sorsjegy nem kerül többé harmadfél dollárnál. Ez összesen háromszázhötszázötvenezer dollár, mert a sorsjegyek kétség nélkül az utolsó szálíg elfognak. A szerencsés nyerő feleségül kapja Liddie Haggard kisasszonyt és melléje százötvenezer dollárt. Tiszta nyereség kétszázhuszonezer dollár, a kezelési költségeket leszámítva.

Simplon a földhöz vágta a szivarját:

— A szerencsés nyerő feleségül kapja Liddie Haggard kisasszonyt? ordította magánkívül.

Liddie tréfásan fricskázta meg a haragos Tom orrát.

— Csacsi, súgta, hát vajjon ki mondta, hogy nem maga lesz a szerencsés nyerő?

— És a hatósági személy? kérdezte bátortalanul az újságíró.

Haggard kisasszony fitymálva intett a kezével, majd gúnyosan vonta félre az ajka szélét.

— Visszaadnám a diplomámat, mondta, ha annyi eszem nem volna, hogy egy hatósági személyt megcsaljak.

III.

Másnap nyolczöles, narancs-vörös plakátok éktelenítették el a new-yorki házakat és a kikötő fáklyás-szobra hatalmas lobogót lengetett a város felé az oczeán vizéről. A plakátokon ez állott:

Szakítsátok meg utatokat házasulandó ifjak!

Az ég leszállt a földre.

A világtörténelem minden eseménye eltörpül.

 A catalaunumi csata egyszerű csetepáté a Haggard-féle sorsjátékhoz képest.

Liddie Haggard keze és százötvenezer dollár.

LIDDIE HAGGARD

A legszebb leány az Éjszaki Sarktól a Déli Sarkig.

A Milói Vénus szégyenkezve takarta el az arcát, amikor meglátta.

— Egy sorsjegy ára : másfél dollár. —

!!! Az ég a földön!!!

Imádkozzatok házasulandó ifjak!

Ejjelenként villamos lángok alkották meg a plakát óriási betűit és a köztereken nyilvános fonográfok hirdették a szenzációs sorsjátékot. Esténként százméternyi magasságban gyuladt ki a házak fölött a Liddie Haggard színes arcsképe és az éjjeli korhelyek hanyatt feküdtek az utcán, csakkogva a szép leány vonásaiban gyönyörködhessenek. Egy e célra föltalált automata minden utcasarokon ezt kiabálta:

— Óh Liddie! Óh búbájos, szép, napsugaras Liddie Haggard!

A kirakatok tele voltak a Liddie Haggard képeivel és a színházi jegyek hátáról a nagy sorsjáték részleteit olvashatták le a zártszékek bérlei. És New-York ötszáz közterén egy reggel ötszáz egyforma szobor állott kemény papír-machéból: a Liddie Haggard hevenyészett szobrai, amelyekkel a Haggard-féle gyufagyár egy jószívű üzletbarátja lepte meg váratlanul a nagy sorsjáték-vállalatot.

Mikor a huzás ideje közeledett: a rendőrség kordont vont a sorsjegyáruló boltok előtt, mert a fiatalság egymást inzultálva törte magát a bejárások felé. Temperamentumos öreg urak féltékenyen őrizték a megvásárolt sorsjegyüket, a fiatalok pedig, holdvilágos éjjeleken, ábrándozva őgyelegtek a papír-maché szobrok körül. A kereslet oly nagygyá lett az utolsó napokban, hogy ilyenforma hirdetések jelentek meg a newyorki újságok nyíltterében:

A milliomodik kapuczinér!

Kávéházi helyiségemben kilencszázkilencvenhétézer nyolczszázötvenhat kapuczinert fogyasztottak el tiszteletreméltó vendégeim, mióta a 123-ik streeten lévő pazar helyiségeimet megnyitottam. Minthogy rohamosan közeledünk a milliomodik kapuczinér felé, ezennel egy

 Liddie Haggard-féle sorsjegyet

tűzők ki annak a szerencsés kópénak, aki a milliomodik kapuczinert megissza.

— A tűzkonyhában hites közjegyző foglal helyet. Csálás, vagy szédelgés kizárva! —

T. W. Smith,

kávéháztulajdonos a 123-ik streeten

Az ügyes kávé a második millió kapuczinert is eladta a következő héten, a sorsjegyet pedig Rev. Jeremias Gille-nek, egy ötvenhatéves mormon papnak nyújtotta át a tulajdonos, ünnepies beszéd kíséretében.

A huzás előtt való napon Tom Simplon reszketve kérdezte meg a szerelmesét:

— Hogyan fogjuk megcsalni a hatósági személyt?

Liddie közelébb hajolt a füléhez:

— Az árvagyerek, aki egy átöltöztetett ballerina, a legsötétebb lutritokot fogja kihuzni, e tokban pedig az Ön sorsjegyének a száma lesz!

Tom elcsukló hangon szólott:

— Hátha megtéved az árváfiu?

— Nem téved meg, válaszolt Liddie mosolyogva, mert az árváfiu ezer dolláros utalványt kapott.

Tom Simplon nem aludt az utolsó éjjelen. A szerkesztőségéből még éjfél tájban elrohant, később a kikötői korcsmákban és a külvárosi kávéházakban látták. Hajnali négykor a szegény Tom elkékvülve, remegve a hidegtől, izgatottan kopogtatott egy földszintes ház kapuján s mikor az álmos szolga sok idő múlva kitekintett, így szólott dobogó szívvél:

— Tessék felkölteni a közjegyző urat, mert ma este lesz a Haggard-féle sorsjáték!...

*

A huzásnak ezek voltak a feltételei:

Az árváfiu előbb száz közönyös számot huz ki a malomkő nagyságu szerencsekerékből. E számok tulajdonosai mitsem nyernek. Ellenben a következő szám, a *százegyedik*, a Liddie Haggard kezét és a százötvenezer dollárnyi készpénz-hozományt jelenti annak a szerencsés fickónak, aki az Unió istenének a kegyében áll.

Mikor az árváfiu az első közönyös tokot kihuzta s a közjegyző hangosan elkiáltotta az első számot a tengeri sokaság között, a színhelyül szolgáló gabonacsarnok egyik távoli zugából tompa revolverlövés hallatszott. A sorsolás megakadt egy pillanatra, mert mindenki arra felé nézett, de a közelállók csakhamar megnyugtatták a közönség idegesebb részét.

— Semmi, szóltak fitymálódva, a sorsjegy szerencsétlen tulajdonosa egyszerűen agyonlőtte magát a zsebpisztolyával...

A huzás csendesen tovább folyt, de a számok kihirdetését nyomon követte egy-egy tompa durranás a terem különböző részeiben. A szolgálk kivitték a holttesteket, a közönség pedig, mely lassankint megszokta a revolverlövéseket, türelmetlenül kiáltott föl, mikor az egyik szám után pár pillanatig elmaradt a szokásos ropogás. A sorsjegy tulajdonosa mentegetőzve szólott az egyik sarokban:

— Pardon, nem volt jól megtöltve a revolverem...

Maga felé fordította a fegyvert és a következő pillanatban őt is kivitték a teremből...

Hét óra öt perczkor a közjegyző hangosan fölkiáltott:

— Következik a nyerő szám kihuzása!

Bágyadt, rémületes csönd borult a sok ezernyi sokaság feje fölé, tisztán, világosan hallatszott a tokok izgató csörömpölése az óriási üvegkerék belsejében. Tom Simplon, aki presbiter volt az atheisták gyülekezetében, fogvaczogva suttopta:

— Teremtő szent atyám, légy velem!

Az árváfiu sok ideig keresgélt a tokok között, végre merészen belenyúlt az üvegkerékbe... Egyszerre minden arc a közjegyzőre meredt, aki most hangosan elkiáltotta:

— 53628.

Tom úgy érezte, hogy egy éles beretva fut végig a sarkától a feje bubjáig, — a szám nem volt az övé.

A rémület elfojtotta a szavát, de azért világosan hallotta, amint Liddie így szól az árváfiuhoz:

— Micsoda számot huztál ki?

Az árváfiu lesütötte a szemét.

— Bocsánat, szólt szemtelen mosolylyal, de Reverend Jeremias Gille tizezer dollárt ígért, ha az ő tokja lesz a győztes...

A csöndet most egy édeskés, idegenszerű hang szakította meg a terem tulsó feléből.

— Az Isten hozza közibénk, szavallta a mormon pap, bájos, napsugaras miss Liddie! Huszonegy feleségem van a Sós-tavak mellett fekvő palotámban, Ön lesz a huszonkettődik, a legdrágább!...

Szétvetette a könyökét, hogy a podiumhoz férközhessék, de egyszerre pokoli zsvaj töltötte meg a belátatlanul termet. A sorsjegytulajdonosok, a Liddie elbusult szerelmesei, dühösen hadonázni kezdtek:

— Meg kell lynchelni, kiabálták, száz darabra kell széttépni a szemérmetlen prófétát...

Tizezer kar emelkedett a levegőbe és ötezer sziv dobogott keserűen arra a gondolatra, hogy Liddiet mindörökké elvesztette. A szegény policemaneket, akik a rend helyreállításán buzgólkodtak, közakarattal dobták ki az emeletes ablakokból...

A zúgó, félelmetes khaoszban, amely az egész épületben urrá lett, a remegő Tom Simplon a következő szavakat hallotta:

— Óvatosság, — jöjjön észrevétlenül utánam!

Liddie volt, aki egy bő, rézszínű esőköpenyben ügyesen átsiklott a hullámozó tömegen. A podium mellől egy kicsiny tapétás ajtó vezetett a gabonacsarnok telefonos szobájába, onnan pedig egy keskeny csigalépcsőn lehetett kijutni a brooklyni hid egyik eldugott mellékutcájába. Mikor a szabad levegő a homlokukat érte, Liddie, aki egy csinos bőrtáskában az egész hozományát az oldalán hordta, így szólott a sápadt Tom Simplonhoz:

— Gyorsan egy kocsit, — szökni fogunk!

— Hová? dadogta az újságíró.

Liddie nevetve válaszolt:

— Minthogy Amerikába, különböző okokból, nem szökhettek, Európába fogunk utazni a legközelebbi hajóval...

És kézen fogva a vőlegényét, a napsugaras Liddie Haggard dalolva, jókedvűen indult meg Tom Simplonnal a kikötő felé...

A nők haragja a legnagyobb rossz, amivel ellenségeinket fenyegethetjük.

*

Egy rő, aki kezét szívére teszi, nem dobhatja az első követ a másikra.

Goldoni.

*

A harcz közepén már gyönyörűség terem; de odáig rossz az ut.

*

Az emberek oly gyávák és oly szolgálaiak, hogy ha zsarnokaik azt parancsolnák, hogy szeressék egymást, — imádnák egymást.

*

Jobb szeretem a gonoszakat az ostobáknál; mert a gonoszak legalább pihennek néha.

*

Minden jó vers alkalmi költemény; de nem minden alkalmi költemény egyuttal jó vers.

Goldmark.

A legnagyobb élő komponistának mondják s ő maga magát magyarnak vallja. Hogy itthon is elismerik-e annak? nem tudom. Bizonyos, hogy a *gyűlöld az idegent* most újból fölkapott honmentő elve szerint ez a hatvanas szép öreg ember, aki magyarul nem tud, Bécsben él, a honfoglaláskor az őseit legfeljebb a kazarak közt kereshetni s a munkáiban, ami tanult, német elem, ami egyéni, erősen orientális, — hogy, mondom, ilyen körülmények közt s a nemzeti eszme szabadalmazott hirdetői szerint Goldmark Károly, még ha a felekezeti érzékenységet kimélik is, legjobb esetben *sült német*. A magyar nemzeti párt vezére ugyan épp a multkor fejtette ki egy Mihálovich Ödönrről szóló gyönyörű tárczájában, hogy magyar zene az, amit magyar ember ír s például Verdi nem avval ült neki az írásnak, hogy olasz muzsikát fog csinálni, hanem pusztán és tisztán muzsikát. A felelet erre az volt, hogy a magyar nemzeti párt vezére is, legalább a muzsika terén, *sült német*. Hogy ilyen módon ezeket a sült németeket a türelmetlenség vissza-riasztja attól, hogy a munkásságukat a maguk nemzete kultúrája javára fordítsák s hogy ilyen módon a magyar nemzeti zene mindörökké az egyiptomi származású cigányok kezében s az ő kulturájuk színvonalán marad, arról a nemzeti eszme negotiorum gestorai nem tudom, felelni fognak-e az utódoknak.

Kis közönséget szolgálva, sulyos anyagi gondokkal s még sulyosabb előítéletekkel küzdve, a mi derék filharmonikusaink mégis évről-évre megjátszszák a maguk hangversenyeit s nekik köszönhetni, hogy a zene műsaja a legszebb népzene országában nem szorul a hajléktalanok menedékhelyébe. A külföldre szakadt ősz mester, aki nagy időközökben le-lerándul hozzánk, hogy fentartsa a magyar volta jogfolytonosságát, most február tizenharmadikán az ő hangversenyüket fogja dirigálni. Kizárólag az ő munkái kerülnek előadásra, köztük egy kézíratos és még sehol elő nem adott szerzeménye: a 113. zsoltár, nagy zenekarra és vegyes karra. A mi nagy közönségünk, amely őt leginkább a két operájából ismeri, ez este mint a kamarazene mai legelőbbkelő művelőjével fog vele megismerkedni. A sok tapsot hallott nagy zene-költőnek bizonyára végtelen jól fognak esni a hazai tapsok s az ő közmondásos, szinte megbénítóvá fajult lelkiismeretességének alig lehet szebb jutalma, mint ha az ő nagy művészete, nagy hevülete s nagy okossága szüleményeit itthon, a szülőházájában is, úgy méltányolják, mint az idegenben.

Mit fog érezni azon az estén, ki tudná megmondani? Annak a kornak a küszöbén, amelyben emlékek sokasodnak el az új benyomások felett, visszagondol-e majd Keszthelyre, az ő szülővárosára, Német-Keresztúrra, Sopronra, az ifjkorának most már regeszámba menő avitikus milieujére, rab országra, amelyben született, kézműves, kereskedő szegény zsidó-emberekre, akiknél rend volt, ami vele is megtörtént, hogy tizenhárom éves korában megtisztelték avval, hogy önálló legyen, ami annyit jelent, hogy magának kellett magát eltartania? Vissza-e a hányattatásaira, a Wander-jahrék-ra, amiken minden igaz művész ember keresztül megy, erre a szigorú kiválási küzdelemre, amelyben elvész a hitvány s megerősödik az erős? Megmosolyogja-e a félévet, amit mindössze a zenei tanulmányaira fordíthatott, a cigány-életet, amelyben könyvek és eszközök nélkül folytatta technikus tanulmányait, s földobban-e a szíve annak az ember-

fölötti munkásságnak az emlékére, amelylyel az ő egyetemes műveltségét és páratlan zenei szakképzettségét, talán még a zongorázás titkait is, mester nélkül, az autodidaxis kerülő útjain és utvesztőiben csak az ő nyugodt, de biztos ítélete vezérlő erejével szerzette meg? Beledörög-e az emlékezetébe a német-keresztúri csata moraja, amelyben ő is megállotta a helyét a Jellasics katonái ellen? Gondol-e nyomorban eltölt férfikorára, midőn ez a kényes izlésű teremő elme havi tizennyolcz forint fizetésért kísért a bécsi Josefstädter-theater kupléit s az arcát elpiritják-e azok a megaláztatások, amikben a zongoramesternek elég része van? A dicsőségnek ez a tövises útja, amelyben szinte lemondva és kimerülve érkezett el 1875. márczius 18-ig, amikor a bécsi opera hosszas vonakodás után előadta *Sába királynéját*, amit 28 éves korában írt? A mi közönségünk leginkább ezt az operáját ismeri, ezt a csudaszép és mindenképpen egyéni munkát, amelynek, bár a szerzője már akkor is a nagy Wagner legértőbb ismerője és követője közé tartozott, mégis a modern hangszerelésében az árnyalatai s a színezése, a zenéje drámaiságában a folyton bujkáló s a fejüket föl-fölütő melódiákban való gazdagság — mind csengő jelei annak, hogy ez az ember nem valakinek a követője, hanem maga valaki, aki lépést halad a haladó művészettel, de a maga egyénisége kincsesházából is gazdagítja. A kelet buja színpompája, az ő s hazája izzó melankóliája ölt alakot ez opera muzsikájában s talán ez okozza, hogy a *Merlin*, amelyet 1886-ban adtak elő, az ő nyugati stíljével az avatatlanoknak a Sába királynéjához képest hanyatlásnak tetszett. Pedig nem volt az; csak új dolog volt és másfajta remek. Mert a teremő génusz sohasem utánoz, még önmagát sem utánozza.

• A *Sakuntala*-ouvertureje első előadásától számítják az ő nyilvános szereplését s a Sába után ő maga addig mondogatta, hogy öreg ember, amíg el is hitték neki. A Merlinnel aztán nagyon megczáfolta önmagát. S idegenben élve, őszülő fővel, amikor a szív is lassabban kezd dobogni, a magyarsága érzése még hevülőben van. Egy barátja révén jutott köztudomásra, hogy a millenium ünnepében ő is részt vesz, még pedig magyar tárgyú operával.

— m.

Büszkén hordhatjuk a szenvedés töviskoronáját, ha van közte egy szál kötelesség is.

*

Minden korszaknak, minden nemzedéknek megvannak a maga külön félszégei, csak a bűnök ugyanazok mindenkor és mindenütt.

*

A kinek a szeme rossz, rendszeren a szemüvegét szidja.

*

Csillag.

Soh'sem hizelgett néked ajkam,
Midőn csillagnak mondtalak,
Mely hidegen jár a magasban,
Mig érte itt lenn bomlanak.

Kezdetben hajnalcsillag voltál,
Melyet utján mi sem zavar,
Aztán férjhez kötött az oltár
S fiastyúk lettél csakhamar.

Kún József.

A telegrafistánék.

Irta: MATILDE SERAO.

Mikor Maria Vitale kinyitotta a ház kapuját, egyszerre végigcsapta a reggeli fagyos levegő! Telt, rózsás arcza elhalványodott a hidegtől; ifju teste zinte megdermedt a fekete gyapju-ruhácskában, összehuzta mellén, nyakán a kék nagy kendőt. A téren még nem látszott egy lélek sem; a kovács műhelye még zárva volt, a *Pungolo* nyomdája szintén; a piacra torkoló utcákban sem mutatkozott senki. Szürke világosság reszketett a vén házak deres ablakain; az ég a téli reggelek hideg, érczes fényében kéklgett. Maria Vitale utnak indult, de csakhamar meglepte a magány és csönd; aggódni kezdett.

— Hátha még nagyon korán van? gondolta magában.

Boszusan toppantott egyet. Nem volt órájuk a ház-nál és neki öt perc hiján hétkor már a hivatalban kellett lennie. Minden reggel elejéről kezdődött a baj; korán ébredő anyja átkiáltott hozzá a másik szobából:

— Mariska!

— Mi az, édes mama?

— Kelj föl, már hétre jár.

A kis telegrafistáné azonban megint csak elaludt és aludta az egészséges, nyugodt leány jóízű álmát. Öt perc múlva az anyja megint rászólt, most már hangosabban.

— Hallottam, kedves mama, hallottam; kelek már.

Mikor aztán az álom megint csak elnyomta a leányt, az anya elhallgatott, mint aki nem bir vele; és következett az apa, az asztalosmester, vastag hangon:

— Maris, kelj föl, mert különben birságot fizetsz.

Most aztán a leány hirtelen nekisánta magát és egyszerre kiugrott az ágyból, mert tudta, hogy ha még egy pillanatig ott marad a jó melegben huga, Serafina mellett, megint csak elalszik. Ingben, alsószoknyában, lábujjhegyen ment, hogy ne ébressze fel két kis öcscsét Carluciot és Gennarinot, akik ugyanabban a szobában háltak egy firhang mögött. Kisietett a konyhába és megmozdott. Kávé nem járta a házukban, hát vacsoráról maradt kenyeret evett, aztán nagy sietve felöltözött. De hiába buzgólkodott így, mégis már négyszer-ötször meg-esett vele, hogy hét után érkezett a hivatalba, mert nem volt órája. A felügyelőnő a késedelmet följegyezte és Maria Vitale egy lira birságot fizetett. Gyakran megesett, hogy a havi kilenczven lira fizetésből csak nyolczvan maradt meg, mert hatot levontak nyugdíjra, a többit pedig büntetések fejében. A telegrafistáné tehát minden reggel félt és gyakran nagyon is korán indult el hazulról.

— Vajjon hány óra lehet, töprenkedett Maria Vitale elszomorodva, hogy már megint hiába kelt föl ilyen jókor. Az utcásarkon belebotlott a vándor kávé-sba, ki vállára vetett rudon vitte kis tűzhelyét és a csészéket.

— Galanto, hány az óra? kérdezte a leány.

— Félhat, kisasszony. Nem parancsol egy kis feketét?

— Köszönöm, nem iszom.

Hát teljes egy órával korábban kelt föl! Szeme könybe lábbadt, elgondolva, hogy mennyi jó álmot vesztett el. Együgyű, gyermekes fájdalom szoritotta össze a szívét, akár csak valami nagy igazságtalanság történt volna vele, mint kis korában, mikor a más vétkéért verték meg. És most mihez fogjon? Szívesen ment volna haza, visszabujni meleg ágyacskájába és a vánkösba vájni fejét. De erre meg már késő volt. Hova menjen hát? A hideg szél bántotta. Arczába hajtotta a még sötétlen via Toledo porát; nem sétálhatott egy óra hossz-áig, mint a bolond, a kertekből Nápoly főbb utcáira törekvő gyümölcсарusok és a kövezeten döcögő szeme-

tes szekerek között. Elmenjen talán Assunta Capparelliért, aki Ventaglieren lakik? De Assunta ma délután szolgál, ma nem kell korán kelnie és most jól alszik a boldog. Hát Caterina Borrellit keltse föl? Caterina Borrelli álom-szűszék, aki csak háromnegyed hétkor ugrik ki az ágy-ból, hat perc alatt felöltözik, aztán nevetve, lihegve fut a hivatalba, boglyasan, lomposan, félreacsuszott kalappal és mikor a névsort olvassák, alig bírja kimondani: Jelen! Mind, mind alusznak még a boldogok. Nagy keserűség szakadt Maria Vitale jó lelkére. Azt érezte, hogy a nagy-világon csak neki nem szabad kialudnia magát, csak neki kell mindig fáznia. Keserűségében benne volt az elhagya-tottság, a szegénység fájdalma is. Fejét lehajtva, meg-adással fordult be a Szent-Lélek templomába, félig mene-déket, félig vigasztalást keresve.

A nyugodt félhomály, a nedves, csaknem langyos levegő azonnal megnyugasztalta őt. Letelepedett egy olyan fapadra, a minőn azok a szegények szoktak ülni, a kik-nek még egy krajczárjuk sincs, hogy szalmaszéket vált-sanak és lehajtotta fejét a könyöklőre. Csöndesen elimád-kozott egy glóriát, három miatyánkot, három üdvözlégyet, három requiemet, mint tartozó kötelesség az olyan tem-plomban, ahol épp nincs isteni tisztelet. Aztán Istennek ajánlotta nem rég meghalt nagyanyjának lelkét, apját, anyját; elősorolta öcsceit, hugait, rokonait, előljáróit; megemlékezett a tengeri viharban utazókról és a purga-tóriumbebeli lelkekről. A maga számára nem kért semmit, testi szibbadtságában nem érezett semmi kívánságot. Csak zavaros fővel arra akarta kérni a Madonnát, hogy hagyja őt aludni reggel kilencz óráig. Ezt a boldogságot ő még sose próbálta. Aztán nagy álomosság nehezedett rá, egy darabig bóbiskolt, majd feje végképp lecsuklott. Két tenye-rébe temetve arczát, aludt. Haja lecsuszott homlokára, dereka fájdalmasan elferdült; és álmában hallotta, hogyan tologatják a márványpadlón a székeket, hogyan járnak-keleknek és söpörnek. Most egy hang szólt a fülébe:

— Vitale? Alszol, vagy sirsz?

— Kelek már, mama, kelek, dörmögte Maria ébre-dezőfélben.

Giulietta Scarano, egy szép gesztenyeszin haju, kis-fejű, kövéres leány szeliden mosolygott mellette és a fő-oltárra nézett, hol a szent lélek aranysugarak közt tűn-döklött.

— Elaludtam, szólt Maria. Te is eltévesztetted az órát?

— Nem, én mindig korán indulok, mert a Capodi-monterói kell gyalog jönnöm. Utközben aztán be szok-tam térni a templomba.

— Menjünk hát?

— Bizony menjünk, itt az ideje.

Neki vágtak a városnak. Maria Vitale didergett az álomtól és zsibbadt volt a lába. Giulia Scarano alvajáró módjára némán haladt mellette.

— Mi bajod? kérdezte Maria.

— Semmi, felelt a másik bánatosan, és a sok sirás-tól fátyolos hangon.

— Ugy-e, még mindig Camillo? faggatta Maria, a sebezhetetlen nő, okos és sajnálkozó arczával.

— Az.

— Csak az egészségednek ártasz vele, Scarano.

— Bárcsak ártanék!

— Ne beszélj ilyeneket. Lám, milyen rossz dolog a szerelem! Ezért huzodoztam én tőle mindig.

— Könnyű azt mondani, mikor nem szeretünk senkit. De Camillo beteg, én nem láthatom őt és azt hiszem, meg kell halnom, tört ki Giulia, nem bírva magát tovább türtőztetni.

— Szegény fiu! No de még nem bizonyos, hogy súlyos a baja, szólt Maria, egyszerre elszomorodva.

A via di Monteoliveton elérték a nagy kutig. Giulia Scarano szérlemi bánatába mélyedt, Maria Vitale pedig eltöprengett az emberi nyomorúságokon. Lám, ő nem olyan okos, mint Caterina Borrelli, aki szüntelenül regényt ír egy vastag füzetbe. Verseket sem tud csinálni, mint Pasqualina Morra, de mégis érti, hogy a szerelem nagy gyötrelém.

— Nem láthatom őt... mondta még egyszer Giulia Scarano.

— Irj neki levelet.

— Irtam tegnap hármát, egy négyoldalast is, de nem tudom elküldeni; az anyám elkergette Carolinát, a cselédet, aki segíteni akart rajtam...

— Add föl most.

— Nincs pénzem bélyegre, bérmentetlenül pedig szégyenlem küldeni. De talán majd megsegít a hivatal-szolgáné...

Most már a Gravina palota előtt voltak. Ódon kövekből rakott, komor, sűrű nagy épület ez. Nagyon réginek látszik és az is. Vastag falai között bizony sok öröm, sok bánat, sok szerelem és nagyratörő összeesküvés, sok édes érzés, sok szilaj szenvedély viharzott el. A földszint rostélyos ablaku két szobája mostanság posta-hivatal. Széles és magas ablakai mellett, sötét sarkain fehér gombok sorakoznak egymás alá: a telegráf por-czellán elszigetelői, melyekre egyik oldalról tízével, a másikon hármával, innen ötével, amonnan négyével csavarodnak a vékony drótok. A középső erkélyen, az *Allami táviró hivatal* feliratu nagy ércpaizs mögött egy ember szívarozott és a vaskorlátra támaszkodva, nézte a reggeli eget.

— Ki az? kérdezte Maria Vitale.

— Ignazio Montanaro; alkalmasint éjjeli szolgálata volt.

A széles lépcsőn Cristina Juliano érte őket utól; köszönt nekik, de nem állt meg. Ez a leány olyan volt, mint egy nőnek öltözött férfi: nagy tagba szakadt, vállas, keze, lába nagy, de csipője semmi. Még mindig nyári fehér szalmakalapját viselte a homlokára huzva, mintha takargatni akarná félénk, kancsal szemét és vastag, durva fekete haját, mely súlyával a fejét szinte lehuzta.

— Nem tehetek róla, de nem tűrhetem ezt a Julianot, szólt Maria Vitale.

— Pedig nem rossz leány, mondta a másik, a szerelmes lelkek szelidségével.

A lépcső fordulónál Adelina Marko csatlakozott hozzájuk.

— Be hideg van! szólalt meg, lágy, kedveskedő hangon.

Ujja hegyével végig simította szőke haját, melyet a szél felborzolt; de a szél egyszersmind még elevebbé tette szép piros ajkát és rózsásra festette sima, fehér bőrt. A nyulánk, karcsu, tizenhét éves leány elegáns, meleg, sötétzöld posztó ruhát viselt. Zöld kalapján nagy fehér toll lebegett; igazi kis amazon volt, vagy angol főúri leány, aki lovagolni indul. Adelina Marko egyike volt azoknak a boldog kisasszonyoknak, akik csak azért járnak a hivatalba, hogy szebb ruhát, finomabb fehérneműt vehessenek maguknak. Valahányszor betoppant ide, jóakaró mosolygással, frissen lépkedve, drága, szép ruhában, bizarrul fésült hajával és pompás illatot terjesztve maga körül, olyan volt, mint egy fiatal hercegnő, aki nagy kegyesen meglátogatja a munka e házát, egy jószívű királykisasszony, aki csupa kedvtelésből egy napot tölt a szegény telegrafistának között.

Még mindig a hidegről beszéltek, mikor eljutottak a nagy fehér ajtóig, melyre ez volt írva: *Női osztály*. A küszöbön Gaetanina Galante, a hivatal-szolgáné bukkant eléjük. Sötét, hegyes rókaképű asszony.

— Itt van már a főnöknő? kérdezte a három kezelőnő, szinte egy hangon.

— Dehogyan, nincs még vége a misének, felelt a némbér, a gonosz cselédek bizalmaskodásával.

A leányok föllélekzettek. Mindig jobb volt előbb érkezni a főnöknőnél, mert ez a hivatalos buzgalom jele. Mihelyt beléptek a sötét előszobába, a bürokrácia ejtette hatalmába e leányok lelkét. Tüstént az összefüggéstelen, barbár hivatalos nyelven kezdtek beszélni. Akik már ott voltak, az ablak mellé telepedtek, ahova egy kis világosság szivárgott be és vezetőkekről, vonalzavarokról, csatlakozásokról társalogtak. A nagy előszoba homályos volt; ösztönszerűen hallgították hangjukat. Az egyetlen ablak egy szűk sikátorra nyílt; a sötétséget növelte az a nagy sok fülkére osztott almárium, melybe a kezelőnők lerakták kalapjaikat, ernyőiket, felöltőiket, e szegényebbek a magukkal hozott reggelit, a gazdagabbak a himzést, kötést, a romantikus természetűek pedig a könyveket. A szoba közepén, nagy mahagonifa asztal állott, oldalt amerikai bőrrel bevont diván; ez volt az egész berendezés. A falon keskeny fekete rámaikban függött a kezelőnők és aapidijások ábc-rendes névsora, a szabályzat, az igazgatóság legújabb rendelete és Olaszország telegráf-mappája. Senki sem olvasta többé e poros, régi nyomtatványokat, melyeket a legyek is bepiszkitottak; minden érdeklődés arra a kézzel-kézre járó papiros lapra irányzódott, mely mindenkinek kiosztotta a maga vonalát. A főnöknő az ő gömbölyű gyors írásával sorba írta a vonalak számát és mellé a kezelőnők neveit, akik ma hét óra hosszáig annál a gépnél fognak dolgozni. A leányok alig léptek be, mind mohón keresték ezt a papirost. Arra sem érték rá, hogy letegyék kalapjukat, vagy kigombolják kabátjukat. Mert voltak jó és rossz vonalak, kevés munkával és rossz munkával járó vonalak. Olyanok, amelyekhez nagy, nagy ügyesség kell. Ezért egymást érték a felkiáltások.

— Igaz, hogy még kezdő vagyok és nem tudok jól venni, rebegte magában Maria Vitale, de hogy minden másodnap engemet tesznek Castellamareba, az mégis szörnyűség. Hét óra alatt legalább is ötven telegrammot kell adnom, így bizony nem tanulok meg venni.

— Adj hálát az Istennek, szólt Emma Torelli, egy nagy szőke leány. Bár csak én se tudnék venni, mint te. Ma Salernot kaptam. Pokoli multság. Szombat van és lekopogják a nápolyi lutrira tett összes számokat. Legalább is száznyolcvan távirat. És hogy fáj a fejem. Meglátod, milyen csetepaté lesz ma köztem, meg a salernai között, ha nem dolgozik szaporán!

— De hogy juthat a főnöknő eszébe, hogy én reám Avellinot bizza! kiáltott Ida Torelli, az előbbi huga. Én nem tudok dolgozni azzal a vén emberrel, képzeled csak kedves Marko, hetven éves múmia, aki gyűlöli a kezelőnőket. Ha hívod, nem felel; aztán egy óra múlva ő hí nagy hirtelen és dühös, mint az ápsis. Félbe szakít minden szót, sose ért meg semmit. Ingerlékeny, makacs, goromba. Rettentő egy vonal ez.

— Én ma Genovával dolgozom, szólt Adelina Marko és hangja igazi dalolás volt. Ez se valami mulatságos. A vonal olyan hosszú, hogy az elemek sosem elegendők; az áram mindig változik, hol olyan erős, hogy mindent összezavar, hol pedig olyan gyenge, hogy nem is érkeznek meg a jelek; ha ott hívnak, nem értek; ha te hívsz, ott nem értik. Néha tíz percig jól folyik a munka s az ember már örül. De a tizenegyedik percben már ismét rossz a vonal. A táviratok pedig egymásra halmozódnak és legalább három óra mindig a késedelem.

Legbosszúsabbak voltak a *hughesisták*, azok az igen ügyes kezelőnők, akik a Hughes-féle betűnyomó

géppel bánáshoz értettek. Ezen a zongoraformájú, bonyolalmas gépen mindig kettő dolgozik és e munkához nagy erő, nagy figyelem kell. E párokat a főnöknő mindig úgy válogatta össze, hogy jóbarátok ne kerüljenek együvé, mert elfecségnék az időt. Rendszerint egy ügyes és egy gyöngébb munkást fogott össze. A kettő aztán nem vonzódott egymáshoz; az egyik kicsinylette a másikat, az pedig érezte a fitymálást. A munka e gályarabjai, csupa büszkeségből, soha sem panaszkodtak hangosan; de mindenik behúzódott valami sarokba és némán maga elé bámult. Maria Morra a *Jó falusiak* Pauline szerepét tanulta, melyet majd mint műkedvelő fog játszani; társa, a hosszú kecskeképű, barna Sofia Magliano, horgolással palástolta bosszuságát. A kis kevély, sápadt, hallgatag Serafina Casale vasport vett be ostyában, szűkvérűsége ellen; a szép kerekarcú Annina Pescara pedig haragos volt, hogy ezzel az unalmas Serafina Casaleval kell dolgoznia.

Egy sötét zugolyban Giulietta Scarano rimázkodott a hivatalszolgánénak, hogy az isten szerelméért, juttassa el valamiképp Camillohoz a levelét. Gaetanina Galante azonban kereken megmondta, hogy ő nem avatkozik többé ilyen dolgokba; mert máris sok baja volt miattok. A kezelőnök mind hálátlanok, pedig biz ő, a cseléd, fölé akárhány kisasszonynyal, aki őt lenézi. Giulietta Scarano sápadtan, remegő hangon kérte az asszonyt, ki durván utasította vissza. Végre még a kezét is megragadta, úgy könyörgött.

A sok haragos, panaszkodó, irigy és unott hang egyszerre elnémult: a főnöknő megérkezett. Azonnal mindenki azt mondta — ki vékonyan, ki vastagon, ki sietve, ki később:

— Jó reggelt, nagysád!

A hölgy főbólintással fogadta az üdvözlést és szeretetreméltó mosolygás lebegett hervadt ajkán. Vékony hamvas szőke haja simán hátra volt fésülve; minden szál a maga helyén. Kövéres arcán a harmincz éves és kolostorban vagy nevelőintézetben felnőtt hajadonok tiszta, elefántcsontszínű sápadtsága látszott. Egész megjelenése olyan apáczaszínű volt: a fekete kásmír ruha, a fehér gallér, az óvatos mozdulatok, a halk beszéd, a bágyadt fehér kéz, mely mintha csak arra volna, hogy imádságra kulcsolódjék össze, a két szürke szem kifejezéstelen világossága és a minduntalan gondolkozva bólintó fej. Lassan lehuzta kesztyűjét, levetette felöltőjét és végig nézett a lányokon. Észrevette, hogy Ida Torellin már megint nincs fűző, hogy Peppina de Notaris férfigyűrűt hord a kis ujján és hogy az Olimpia Faraone arcza csupa *veloutine*. A kezelőnök ügyekeztek fesztellenül viselkedni, de valójában mind zavartak voltak ettől a fagyos pillantástól. A főnöknő most belépett a gépterembe, leült asztalához és irogatni kezdett valami lajstromba, csinnyán, lehajolt fövel, mintha iskolai szépírásgyakorlatot csinálna.

— Égiháboru lesz még ma, szólt Caterina Borrelli, a hetyke, rövidlátó leány és megigazította orrán a pápaszemet.

A kezelőnök még mind az előszobában voltak, mert csak öt percz múlva lett hét óra. Az elektromos csengetyű egyre szólt, a késedelmesekek érkeztek. Jött a Peppina Sanna a sovány, vékony angol viseletű leány, ki pepitaruhát; tompa orru sarkatlan cipőt, nagy kék fátyolt viselt és mindig hóna alatt hordta az *edition Tauchnitz* egy kötetét. Jött a nagy kövér szőke, Maria Immacolata Santaniello, ki úgy topogott, mint a liba, s akit mindig csúfoltak jámborságáért, mert mindig Jézushoz és Máriához fohászkodott, mielőtt lekopogtatni kezdett volna egy táviratot. Jött Annina Caracciolo, a fekete haju, bágyadt teremtés, kinek félig nyitott piros ajka olyan volt, mint egy szegfű, s aki mindent kreolos

egykedvűséggel fogott föl: nem bánta: akár szidják, akár dicsérik. A leányok kettes-hármas csoportokban beszélgettek és be-bepillantottak a főnöknő felé, ki még mindig irta a lajstromot; mikor hangosabb szó vagy nevetés hallatszott, fölkapta a fejét és kiszólt:

— Pszt!

Végre ütött az óra és a főnöknő lágy hangja behívta a leányokat:

— Kisasszonyok, hivatalba.

Mindenki némán ment el a hölgy íróasztala mellett a gépek felé. A háromablakos terem erős világosságában most már látszottak az álmatlan arcok, a hidegtől elkényszeredett ábrázatok, a beteges képek; és minden arczon ott volt valami nyugodt lemondás, egykedvű unalom és szinte nyájas apathia. Elkezdtek napi munkájukat. Valamennyien a gépeket vizsgálták. Ki a jeleket nyomó szeget igazgatta; ki új papiros-szallag-tekerceset tett a kerékbe, ki föstékezte a párnácskát, ki pedig a billentyűt próbálgatta. Aztán a reggeli csendességben kopogni kezdtek a billentyűk és hol innen, hol amonnan egyhangú szavak hallatszottak:

— Nagysád, Caserta nem felel.

— Nagysád, Aquila rendben van.

— Nagysád, Genova már megint több elemet kér.

— Nagysád, Benevento a pontos időt akarja tudni.

— Nagysád, Otrantóban egy négyszáz szavas angol távirat van.

— Nagysád, Salerno azt jelenti, hogy a potenciái vonalon zavar van.

A téli nap most kelt föl és első sugara behatott a hivatalba. Senki sem emelte föl fejét, hogy reá pillantson az ablakokon fénylő vékony csikra.

(Folytatjuk.)

Krónika II.

Periklesz.

Uj görög tragédia 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Periklesz,
Epaminondasz,
Szofoklesz,
Aiszkülosz,
Alkibiadesz.

Ó-, közép és uj-görögök. Nyilvános és titkos *Andronikosz Múhasznosok*.

ELSŐ JELENET.

Történik a *klasszikus fesztivál*hoz czimzett kültelki korcsmában.

Periklesz és *Szofoklesz* egy asztalnál ülnek és boroznak.

Periklesz:

Romlásnak indult hajdan erős görög,
Nem látod Szólon vére miként fajul?
Kevés a hős bizony manapság,
Kassza-betörni ki vágy s merészel!

Szofoklesz:

Súlyed már Budapest, *Wiese*-i hullanak,
Bétört kassza-falon nagy lyukat üt a vas.
Nincs bolt, nincs trafik és kassza se létezik,
Mit föl ne feszítne vasunk.

Periklesz:

Vigasztalsz Fokli, ámde hiába csak...
Fogy tán van népünk, bösz dutyi rejtekin

Andronikosz Múhasznosz által
Béhuatának a lyukba hányan!

(Mindaketten borús némaságba sülyednek és szótlanul keseregnek az új-görög erények hanyatlásán és a főváros kedvezőtlen közbiztonsági állapotain.)

MÁSODIK JELENET.

Előbbie, Epaminondasz (belép és leveri kalapjáról a havat).

Epaminondasz :

Megjöttem hát és bevonom vitorlám,
Bakterek mérgét nemesen kiálltam,
Sok detektiv közt, sok ezer veszélyben
Izzada orcám!

Periklessz :

Üdvözlégy Mond! Bort ide, Mózs! te!
Búsúljon a ló, a feje jókora,
Amig e klikk erőben épp még,
Küzdve dicsőn kerülünk a lyukba!

Szofoklessz :

Mond! Üdv teneked, jobbmát ime vedd!
Sok-sok fölfeszített kassza siránkozik...
Mind, mind mi feszítők és piczulákat
Elkezeltük alaposan.

Epaminondasz :

Üdv hát nektek és kiürítsük kelyhünk!
Borba hajtom bűm a barátok sorsán...
Mig szabadrábon sikerül maradnunk,
Édes az élet!

(Hárman folytatják az ivást és szidják *Sélley* főkapitányt, aki a kassza-betörők ellen szigorú rendszabályokat léptetett életbe.)

HARMADIK JELENET.

Előbbie, Aiszkülossz, Alkibiadesz, (megérkeznek a korcsmában).

Aiszkülossz :

Üdvöz légy, te baráti kör eme szende lokálban!

Alkibiadesz :

Hol a béke virul, Mózs! kiméri a bort.

Aiszkülossz :

Lelkem jobb felei ti vagytok, a kassza-kitárók...

Alkibiadesz :

Szép pálya, bizonyos, ámde veszélyteli ő!

Periklessz :

Töltsetek fiúk, vesszen a rabiga!
Tervem kész immár, bár ki se sejti még,
A betörések koronája
Ez lesz, esküszöm erre százszor!

Szofoklessz :

Halljuk hát a Rikit, mondja a tervet el,
Készüljön a vasunk, mit bajok edzenek,
Föl hát új görögök, lessük a szózatot,
Hadd vezessen előre ő!

Epaminondasz :

Bizom benned hős! Te ki annyi boltban
Fúrtál meg kasszát sikeres vasaddal
S gúnycacagva nézted a büszke jelszót:
»Sicher gen Einbruch!«

Aiszkülossz :

Mester légy vezetőnk, követőid ime zajognak!

Alkibiadesz :

Ámde előbb kifizesd ezt a néhány literet!

(*Periklessz* kifizeti a kontót, husz forintot, csupa piczulában. Ez a jelentéktelen mellékkörülmény felkölti a korcsmáros figyelmét és titokban értesíti *Andronikosz Múhasznosz*-t.)

NEGYPEDIK JELENET:

Előbbie, majd Andronikosz Múhasznosz.

Periklessz :

Készüljete! A hold, e jó barátunk,
Az ég szegélyin immár fönn ragyog.
A Zrinyi-utca lesz a cél, hová
Titokzatos lépéseink vezetnek
A rendet őrző közegek közé.

Szofoklessz :

Mester, meggondolád?

Periklessz :

Meggondolám. A rendnek épületje
Nagy kincset őriz, sok forintokat.
Egy kézikassza, kezelésre könnyű,
Rejti magában mind e kincseket.
Mi fölfeszítjük ezt a kézikasszát
S a palotából elemeljük őt
A nagyvilág kaczagni fog a főka-
Pitány mulatságos ábrázatán,
Amelyet akkor vág majd, ha kitudja.

Epaminondasz :

Szép, szép a terv, de nem veszélytelen!

Periklessz :

Mit holmi boltok s trafikok nekem!
A rendnek épületje: vágyam ez.
Ah ott betörni égi élvezet!

Aiszkülossz :

Jerünk tehát!

Alkibiadesz :

És Papacosta, Risztics,
Nagy szellemek, óh oltalmazzatok!

Andronikosz Múhasznosz (előlép a sötét háttérből):

Megálljatok!

Periklessz (elsápadva):

A rendnek éber őre!

Szofoklessz :

Végünk vagyon hát!

Epaminondasz :

Minden veszve van!

Aiszkülossz :

Sejtettem ezt!

Alkibiadesz :

Oh balsors, mily közel vagy!

Andronikosz Múhasznosz :

Kövessetek a rendőrségre rögtön!

Periklessz : (lemondó sóhajjal):

A tulerőnek engedni muszáj,
Menjünk barátom, rabigába hát!

Szofoklessz :

Oh jaj, miért hogy többen nem vagyunk!

Epaminondas:

Hogy hősi küzdés megválthatna tán.

Aiszkülosz:

Én ugye küzdök!

Alkibiadesz:

Én sem. Mentsen ég,
Hogy rossz sorom még rosszabbá legyen?

Periklesz:

Vezess tehát, te kőszívű drabant
S mond meg uradnak: hősök voltak ők!

(*Andronikosz Múhasznosz* egymaga bekíséri az egész társaságot.
A klasszikus Görögország részvét-táviratot küld, a függöny pedig
legördül.)

Incubus.

Krónika. III

Nebántsvirág.

— február 8.

Az a *Nebántsvirág*, akiről e helyütt szólunk, nem az operette kellemes fehérszemélye, aki oly tetszetős dolgokat tud mondani Janiról és Jucziról, s aki, rejtelmes okokból, oly igen szeretne trombitálni. A mi *Nebántsvirág*-unk napbarnította ábrázatu, mint az Ohnet ur hősei, akik diadalmasan küzdöttek a kabilok ellen, éppenséggel nem olyan ijedős perszóna, mint Floridor barátnője, s a mi a trombita-szót illeti, ez a zene nem szokatlan előtte. Ő nagysága, vagy helyesebben szólván, ő mindenhatósága tetőtől talpig páncélba van öltözve; kemény kebelét vért, és szép fejét, mely Rozgonyi Cziczellére emlékeztet, sisak borítja. A teljesség kedvéért tegyük hozzá, hogy Rozgonyi Cziczellénk rendszeren monoklit visel, s ő az, akinek a jámbor Domokossy Domokos legjobb óráit köszönheti, olyankor, midőn az amazon nyájasan megczirogatja, s így szól hozzá: »Lieber Domokossy Domokos, ön kedvesebb, mint hittem...«

Kegyések voltak észre venni, ugy-e, hogy voltaképpen egy mitológiai alakról beszélek?! Arról a nemtőről, akinek, mind a hányan, békénket, biztonságunkat, hatalmunkat köszönhetjük.

Sokkal többel tartozunk neki, sokkal inkább büszkeségünk, hogy ránk is gondot visel, semmint másképpen gondolhatnánk rá, mint hálával és szeretettel. Aztán meg ki tenne le a hölgyeknek köteles udvariasságról éppen a mitológiai istenasszonyokkal szemben, különösen, ha érzékenységük ismeretes?! Isten mentsen tehát, hogy némely, a felnőtteknél is előforduló szentimentalizmus a legcsekélyebb figyelmetlenségre, avagy pláne tiszteletlenségre csábitson, mikor ő róla van szó. Hisz nem csupán a köteles udvariassággal gondolunk rá; fájdalom, más érzéssel is. S neheztelésünk a plátói szerelmes neheztelése, aki nem tudja szó nélkül viselni, hogy ideálja sokkal kevésbé odaadó, mint ő szeretné.

*

Többször gondoltunk rá ezen a héten, de kiváltképpen sokat két alkalommal. Először is a honvédelmi tárcza költségvetésénél.

Az ember azt hitte volna, hogy Ajaxék jajjaikkal meg fogják reszkettetni a levegőt. Ha egyáltalán kedvelik még a tüdő-gyakorlatokat (s nincs kétség benne, hogy igenis kedvelik) már rég nem volt jobb alkalmuk erre a gimnasztizálásra, mint a lefolyt héten. Az egykor oly híres 25-ik § ismét megjelent a házban, és nem azzal a dicsőséggel, amely várható volt. A 25-ik §. nem vált be. Kiderült, hogy az önkéntesek két éves szolgálati kötelezettsége, melynek a terhe nem csak néhány hanyag, vagy a katonai szolgálatra alkalmatlan fiatal embert érdekel, hanem érdeklí egy kissé az egész országot is, minden ridegségével és szigorúságával sem vált hasznára a hadseregnek. A muszáj-önkéntesekből nem igen lettek jó tisztek, sőt még jó altisztek sem. Egyébként pedig a hadseregnek immáron éppenséggel nincsen szüksége tisztekre; s kereslet e tekintetben most inkább csak a tisztelt hölgyvilágnál tapasztalható. A 25-ik § tehát fölöslegesnek bizonyult. S ezért a rossz rántottáért volt olim az a sok mennydörgés!

Minden elmulik, megszűnik s elbágygyad. Az Ajaxok harczos kedve is. Elrekedtek talán? Nem tudni. Annyi bizonyos, hogy Ajaxék ezentul nem jajongtak, inkább csak kötődtek, s a »schneidig« generálisnak ugyancsak könnyű volt elbánnia velök.

Ez a mi kitűnő emberünk, akit jelleméért, egyenes-ségéért, nemcsak szavakban nyilatkozó, hanem mindnyájunkra nézve értékesnek bizonyult hazafiasságáért, kedves-ségéért s humoráért minden táborban, minden párton adorálnak, tudvalevőleg nagy barátja a kedélyességnek. De ez alkalommal különösen elemében volt. Nem fogyott ki a malicziákból, az ötletekből, s aranyos humorával, mely nem veti meg a »selber einer« ősi, közvetlenül ható formáit sem, fölötte vidámmá tette a ház hangulatát. A mérges Thaly csupa mosolygássá változott át, s az egész vita vig volt, mint egy kis kanári madár. A débát folyton ismétlődő »nagy derűtség«-ekből s elmés ötletekből állott, melynek sorozatát csak hébe-hóba szakította meg a miniszter egy-egy szükségképpen komoly kijelentése. Mindenesetre öröndetes, hogy ezeket a dolgokat ilyen derűtlen lehetett letárgyalni. Ahol a honvédelmi költségvetés tárgyalása kevés jajveszéklésre és sok tréfára ad alkalmat, ott az ország csak szerencsés lehet.

És mégis...

De térjünk át a másik esetre. A másik eset nem kevésbé öröndetes.

Cronenbold generális Miskolczon nagyon szép tósztot mondott, a hadsereg és a polgárság közti jó egyetértésre üritvén poharát. Ha a szép magyar nyelvet, ugymond, oly könnyű volna megtanulni, mint amilyen megszeretni a magyarok hazafiasságát, vendégszeretetét, lovagiasságát, akkor magyarul beszélne, de így a hadsereg nyelvén szól.

S mondott egy okosságtól sugárzó, barátsággal teli, gyönyörű beszédet, mely rendkívüli lelkesedést keltett

Milkolczon, s mely tetszeni fog mindenütt az országban. Egy derék ember és kitűnő katona szavai voltak ezek. Olyan emberé, aki tisztán látja ugy hivatásának, mint társadalmi állásának kötelességeit, pompásan felel meg nekik s aki épp oly szíves, szeretetreméltó gentleman a társaséletben, mint a milyen kitűnő katona azon a helyen, a hová a felség rendeli. Beszéde csupa szimpátia volt a magyarság iránt, a polgárságról ritka elismeréssel szolt s hangjának melegségét lehetetlen meg nem becsülnünk, hisz e tekintetben éppen nem vagyunk elkényeztetve.

És mégis...

*

És mégis, ebben a megnyerő, szíves beszédben van valami, ami fájdalmasabban hat, mint azok az apró-cseprő kellemetlenségek, a melyekben olykor nemzeti sérelmet keresett a polgári érzékenység. Ha egy-két becsipett hadnagy, széles jó kedvében, botrányt rögtönöz valamelyik kávéházban, abban még nem találunk semmi aggasztó szimptomát. Az efféle tulkapásokat a dolgok rendje, a hivatások, életmódok és virtusok különbözősége hozza magával; a czenturiók épp így okvetetlenkedtek Rómában s történnek hasonló kázusok ott is, a hol nemzeti a hadsereg.

De a Cronenbold tábornok barátságos beszéde fájdalmasabban hat ránk, mint az a kávéházi ellenségeskedés, mely miatt rendesen oly nagy a nehezteles.

Ime, a hadsereg jó és szíves hozzáánk. Poharat kocint velünk, megdicsér bennünket, mint mi, ha Szerajevoba rándulunk, megdicsérjük a lovagias és szeretetreméltó bosnyákokat, szeret és tisztel, mint jó szomszédot szokás s elismeréssel említi, hogy vérünket hazafias készséggel bocsátjuk rendelkezésére. De minden szavában benne van, hogy mi, akármilyen kedvesek legyünk, meg ő, az két külön világ, hogy *mi* még nem vagyunk ő s hogy noha vérünket magába fogadja, minket utóvégre is csak idegeneknek tekint.

El tudnak képzelni önök egy francia tábornokot, aki Bordeaux-ban poharat ragad, megveregeti a polgármester vállát és így szol: »*Önök is* nagyon derék emberek. Nekem igen szimpatikusak a francziák. Ha tábornok nem volnék, francia szeretnék lenni?!«

Bizony egy kissé bajos volna ezt a szcczénát elgondolni.

Napról-napra olvashatni a mérsékelttség és megfontoltság ama bölcs tanácsát, hogy a hadsereggel szemben minden animozitásnak meg kell szünnie. Napról-napra magyaráztatjuk egymásnak, hogy ez az animozitás politikai éretlenség jele. S napról-napra bizonyosabbak vagyunk benne, hogy generációk mennek, generációk jönnek, de ezek a visszas állapothat örökön egyformák maradnak.

Animozitás a hadsereg ellen! De hát van még valahol a világon animozitás a hadsereg ellen?!

Hogy is lehetett előbb Franciaországra hivatkoznom?! Hisz Franciaországban a katona az egész társadalom legnépszerűbb alakja, a kis bugrist boldoggá teszi a sapeur-rel vagy a piou-piou-val való barátkozás, s a katonai virtus megnyilatkozása, még ha réveillon-kor

vagy július 14-ikén egy kis garázdálkodásban végződik is, csupa öröm az egész világnak. Franciaországban soha semmiben sem értenek egyet az emberek, csak éppen egy dologban: a hadsereg kérdésében. Ha erről van szó, a gőgös legitimista és a nagyszájú szocialista szíve egy ritmusra dobog. Micsoda büszkeséggel tekintenek »a csapatokra«, mikor ezek gyakorlataikról porlepetten masiroznak haza! Mi a törpék hadseregének nézők ezeket a csapatokat. De ők büszké a szegény kis vörösökre, imádják a kis vörösöket s esküsznek rá, hogy ezek a kis vörösök az egész emberiség színe és virága. Mert ha nekünk, akik a poroszok mértékével mérünk, nem is imponál ez a kicsiny emberekből álló armádia, ők lelkesednek érte, mert ez az armádia *az övék*.

És Németországban, meg Oroszországban, ahol az egész világ katonáékhoz alkalmazkodik, s boldogan alkalmazkodik hozzájuk! Mi tartóztatta fel Napoleont világhódító útján? Tolsztoj megmondja. Nem a stratégia, hanem az orosz szív, mely valami csodás telepathiánál fogva, ezer meg ezer verstnyi távolságokon át, együtt dobogott a hadsereg szívével.

Csak hogy ezekben a boldog országokban a hadsereg nem mondja a polgárságnak azt, hogy: »*Önök*«, hanem azt mondja, hogy: »*mi*«. Ezekben a boldog országokban a hadsereg és a nemzet nem két külön világ, hanem hadsereg és nemzet egy és ugyanaz.

Ehhez képest természetesen a honvédelmi tárca költségvetésének összes részletei csupa merő tréfa és humor. S ha bele tudunk nyugodni abba, ami fájdalmas, mért akadnánk fel azon, ami csak szomorú?!

Tiborc.

INNEN-ONNAN.

△ **Téli választás** volt hat kerületben. Az ujságok tele voltak sürgönyökkel az egyes jelöltek chanceairól, nem volt olyan, kinek megválasztása egyik vagy másik sürgöny után nem lett volna több, mint bizonyos. A mostani választás különben új találmánnyal gazdagította a hírszolgálatot. A távirati iroda sürgönyei, melyek erősen kormánypártiak, egyképen jelentek meg a kormánypárti és ellenzéki lapokban. Az ellenzéki szerkesztők igen elmésen egyszerűen úgy érvényesítették politikai meggyőződésüket, hogy ahol a kormánypárti sürgöny pl. Major Ferencz vesztegetéséről szolt, a Major neve helyébe Wlassichét tették. Ez igen elmés és igen olcsó. Kár, hogy ugyanazt az elmés és olcsó fogást nem lehet alkalmazni azokon a sürgönyökön, melyek az eredményt hirdették. Milyen szívesen korigálták volna az összes megválasztott miniszterek helyébe a bukott néppárti jelölteket. De hát az erős igazságérzet ezt nem engedi.

* * *

⊙ **Zichy Jenő gróf** ünnepi beszédet mondott a legnagyobb magyarról. Örömmel üdvözöltük ebben a szónoklatban régi kedves ismerőseinket: a vándort, aki a hegy ormáról visszatekint, a tetszhalottat, aki új életre ébred, a terebélyes fát, mely egykor szerény mag volt, a sötét fellegeket, melyek oly kitaróan fedik el a látóhatárt, a hajnalpirt, a reménysugárt, néhány kedves kis sziklát, örvényt, meg a többi efféle csecsebecsét. Találunk benne ezenkívül egy új dolgot is: azt az impozáns »kapcsot, mely az akkori korból a jelen időre *átnyúl*«. De a mily

örömet találtunk ezekben a retorikai virágokban, épp oly sajnálattal vettük észre, hogy Zichy Jenő gróf tüntetően mellőzi a tengerre bocsátott kis sajkát, a tornyosodó hullámokat s az oly általánosan kedvelt révpartot. És a »Hass, alkoss, gyarapíts«?!... Mért lett egyszerre oly kegyvesztett a »Hass, alkoss, gyarapíts«?! De reméljük, nem ez az utolsó szónoklat, a melyet Zichy Jenő gróf Széchenyi Istvánról tart, s a legközelebbiben egyebek közt szó lesz arról is, hogy ki is volt hát az a Széchenyi István?!

* * *

⊙ **A Kisfaludy-Társaság** a héten nem közönséges veszedelemben forgott. Egyetlen egy szavazaton mult ugyanis, hogy **Rákosi Viktor**, aki semmi egyéb, csak író, ma nem tagja a Kisfaludy-Társaságnak, ami annyira megnövelte volna a társaságban az írók számarányát, hogy ez az előkelő kaszinó igen könnyen közönséges írói társasággá sülyedhetett volna. Volt ugyanis a társaságban a választások előtt:

Udvari marsall: 1 (Szécsen Antal gr.)

Udvari tanácsos: 1 (Dóczi Lajos.)

Főrendiházi tag és egyéb nyugálombba vonult előkelőség:

10 (Gyulai Pál, Horváth Boldizsár, Pálffy Albert, Pulszky Ferencz, Szász Károly, Szigeti József, Tóth Lőrincz, Vadnay Károly, Zichy Antal, Zichy Géza gr.)

Képviselő: 5 (Apponyi Albert gr., ifjabb Ábrányi Kornél, Bartók Lajos, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán)

Bankigazgató: 1 (Arany. László)

Alispán: 1 (Lévay József)

Árvaszéki elnök: 1 (Dalmady Győző)

Műszaki tanácsos: 2 (Szűry Dénes, Vargha Gyula)

Háziúr: 2 (Berczik Árpád, Degré Alajos)

Földbirtokos: 2 (Abonyi Lajos, Dobsa Lajos)

Pap: 2 (Baksay Sánd., Szilády Áron)

Zenetudós és operaszöveg-író: 2 (Ábrányi Emil, Bartalus I.)

Tanár: 11 (Bayer József, Beöthy Zs., Hegedüs István, Heinrich Gusztáv, Imre Sándor, Keleti Gusztáv, Péterffy Jenő, Szász Béla, P. Thewrewk Emil, Tolnai Lajos, Váradi Antal)

Író: 7 (Ágai Adolf, Endrődi Sándor, Herczeg Ferencz, Kozma Andor, Rákosi Jenő, Vajda János, Vértési Arnold.)

Szerencsére Rákosi Viktor megbukott, a tanárok csoportja két új taggal megerősödött, s noha az utóbbiak és a képviselők sorában többen vannak, akik az írási szenvedélyt mind e mai napig nem tudták levetkezni, egyelőre nem kell attól tartani, hogy a társaság olyan bohème-mé váljék, mint amilyen bohème volt néha Kisfaludy Károly.

* * *

⊙ **»A kompánia.«** Issekutz képviselő elpanaszolta a háznak, hogy ifj. Ábrányi Kornél Minosza a tárgyalás során, a vádlottra és a Pesti Napló szerkesztőségére célozván, azt kérdezte a tanuként kihallgatott bírótól, hogy: *„mért nem kísértette be az egész kompániát?”* Nem értjük, hogy lehetett ezt a dolgot szóvá tenni. Végre is, a törvény a tárgyalást vezető bírót rendkívüli hatalommal ruházza fel, s ha az elnök azon tárgyaláson véletlenül így szól ifj. Ábrányi Kornélhoz, hogy: *»Hát, more, itt vagyunk, mi?»* vagy ha ekképpen aposz-

trofálja Barna Izidort, hogy: *»No, vörös fiu, bajban vagy ugy-e?!«* — hát ez kétségen kívül jogában lett volna. Arról, hogy az elnök milyen modorban vezesse a tárgyalást, a törvény nem intézkedik. Aztán meg tudunk esetet, hogy a kormány kiküldött egyéseket külföldre, tanulmányozni a törvénykezési eljárást, de arra már nem, hogy kiküldött volna valakit, például Franciaországba, megfigyelni, hogy a bíró ott milyen tónusban beszél a vádlottakkal. Mért hát ez a követelőzés? Tessék belátni, hogy holmi udvariasságról, vagy más efféléiről egy árva szó sincs a paragrafusokban.

* * *

~ **A vogul hegedű.** Munkácsi Bernát kitünő finn nyelvtudós. Ezért méltán kellemetlen reá nézve, mikor Marczali Henrik előáll és azt mondja, hogy a magyarok nem finnek, hanem törökök. Milliom tő és rag, — vagy hogy is káromkodnak a nyelvészek — ha már ez a fekete Marczali is ilyeneket beszél, még elkövetkezhetik olyan rossz idő, mikor a *»szellemi betyár«* Vámbery teóriái kerekednek felül és mi lesz akkor a sok szép vogul, cseremisiz, zürjén, votják, csecsencz studiumból? Ki fogja hinni, hogy a magyar hegedű azonegy a vogul *sankvellep* szóval? (Lásd a *Magyar Nyelvőr* 1890-iki áprilisi füzetét.) Én, tisztelettel alul nem írott, még hiszem; mindazonáltal a vogul hegedű jámbor éneklésre indit engemet, mint egykor De Caillyt inditá a Gilles Ménage *Alfana-equus* etimológiája. Kisded éneke, becses engedelmséggel, így szól:

Azt mondja egy nagy nyelvmogul,

Hogy e szó: *hegedű*, vogul

És *sankvellep* volt a neve,

Mig *hegedűvé* nem leve,

Változván óvatossan, restül,

De, tetszik látni, gyökerestül.

Hiszem; csak — tisztelet-becsület —

Mig *sankvellep*ből *hegedű* lett,

E vogul instrumentum bambán

Végig csetlett-botlott a bandán.

Volt sip, dob, flóta, furulya;

Majd egyet gondolt a mulya

S mogorva brúgó lett. Nyilván más alkalom,

Ismét darwinkodott s lőn pengő cimbalom,

Aztán, tovább is csak váltván színét,

Lett réztányér, fagót és klarinét.

Sankvellep végre lévén, kürt is, (angol)

Elröstellé, hogy ily sokat barangol

És szégyenében — mint már annyi más —

Igy szólt: *»A bor csak a vigasztalás.«*

Egyszer fejébe szállt a jó nedű:

»Tyuhaj! Pocsék az élet!

Még egy gunyát cserélek!*«*

És *sankvellep* lett végképp *hegedű*.

Eddig van az én tiszteletlen tréfám. Az már igen komoly és emlékezetes dolog, hogy a finnisták olyan ellenféllel kezdenek lándzsát törni, aminő Marczali Henrik. Ehhez fogható erős emberrel még nem volt dolguk. Mért a Marczali fegyverzete századvégi. Aczéllkonstrukció, melyet pozitív tudós alkotott meg. A modern történeti forrástanulmányt még soha senki nem vitte harcba ekkora készséggel s a nagy ütközetnek, azt hiszem, meglesz az a roppant haszna, hogy a nyelvészet a jövőben nem fog olyan egyoldaluan eljárni, mint eddig. Vagyis belelebegyedik a vitába a történelmi kritika a maga kegyetlen józanságával és az akadémiai hagyományok hiveinek türelmetlensége csökkenni fog. Mi laikusok, kikben voltaképp minden tudományos ok nélkül él a finn elmélettől való húzódozás, (mely különben nemzeti tulajdonság,) mi örvendünk, hogy ezentúl Marczali Henrikre is hivatkozhatunk, mint erősségünkre, a Szikszayban. (Mert ha a korcsmában három magyart debachálni látsz, eleve megesküdhetsz, hogy, vagy politizálnak, vagy nőkről beszélnek, vagy nyelvészkednek.) A tudósok végezzék el a maguk dolgát.

Nekünk, szittyáknak, diadal, hogy nem lehet bennünket többé nagy fennsőséggel fitymálni, mikor megvalljuk, hogy a szívünk a török atyafisághoz húz. A Marczali Henrik bécsületes és erős szava, hálaistennek, egymaga elég, hogy a finn teoria bebizonyított és vitát sem tűrő voltának egyszersmindenkorra véget vessen.

* * *

△ **Keresztet!** Kaas Ivor báró nemzeti párti. Első sorban küzd a fekete-sárga zászló ellen és a nemzeti szín mellett. S mégis, mikor Kakasdon a választók nemzeti lobogó alatt üdvözölték, irtózáttal takarta el szemeit, dörgő hangon kiáltván: »Apaga Satanas!« és szemforgató katolikus hangon sutógta: »Minek hoztok elémbé zászlót? Keresztet hozzatok, keresztet!« Mert Kaas Ivor báró felfüggesztette nemzeti érzületét a választás tartamára és két hétre áttért a katolikus hitre, ott térdepelt minden templomban, böjtölt és sanyargatta magát és hirdette a néppárt evangéliomát. Nemzeti párti elveinek teljes fentartása mellett hirdette a néppárt programját s hogy bukott vele, nem ő rajta mult. Elkövetett mindent, hogy megválasszassék, elolvasta még a nemzeti párti újságok cikkei is, melyek fényes politikai jelleméről, zászló honszeretetről és hazafias önzetlenségéről szólottak. Sőt el is hitte, amit róla irtak, s ha legközelebbi cikkében nemzeti szint fog követelni, eszébe se jut, hogy nemzeti lobogó, vagy kereszt alatt ő mindenképpen hamis lobogó alatt vitorlázik.

Színházi krónika.

Gyalázatért gyalázat.

— február 6.

Bevallom, csak ürügyképpen hivatkozom arra, hogy *Bernardo Montillá*-ról pusztán a főpróba alapján referálhattam s így a premiére-ről való beszámolóval még tartozom. Hivatkozom erre, mint a szólásra nem jogosított képviselő személyes kérdés címén, vagy a házszabályokhoz beszél, mikor még valami fúrja az oldalát. Engem zseniroz az, hogy a főpróba után közepes sikerre számítottam s nem csodálkoztam volna a teljes bukáson sem. Ennek ellenében *Bernardo Montilla* valószínű diadalt aratott s szerencsés kollégáim, kik előadás után referáltak, egy-kettő kivételével, szintén el voltak ragadtatva a darabtól.

Az elragadtatás hangjai között akadtak tulerős akkordok is, melyek nagyobb lelkesedésre, mint szakértelemre vallanak. Volt, aki *Bernardo Montillá*-t olyan darabnak mondja, »amely túltesz a modern francia szindarabok legkiválóbbjain, amely meghaladja Ibsen színműveit és szégyenbe ejti a manapság ünnevelt drámaírók nagy táborát.« A másik szerint pedig Echegaray a francia házasságtörő drámát shakespeare-i magaslatra emelte, a harmadik konstatálja a nagy haladást a *Galeotto*-tól *Montillá*-ig, mely az előbbi lefözi, noha az előbbinél jóval régebb s minden valószínűség szerint belőle kelt a *Galeotto* ideája. Ezek a szuperlativuszok arra vallanak, hogy a publikum informálta tapsaival a kritikusokat, nem pedig a kritikus informálta színházba járó közönséget.

A közönség votumával nem akarok polémizálni. A közönségnek mindig igaza van. Ő a souverain, ki felelősség és megokolás nélkül ítél s az egyetlen törvény, mely kötelezi, az izlése. De kíváncsian kerestem az elragadtatott kritikuskok referádaiban, hogy mi ragadta őket annyira el.

A dicséret e számadásaiból igen érdekes jelenség tűnt ki, mely egészében hiven jellemzi Echegaray darab-

ját és — nekem ad igazat. A méltatások interpretáló részei ugyanis foglalkoznak a darab tendenciájával és mindegyikük más tudnivalót talál benne. Azt megérezték mindenki, hogy a darab akar valamit mondani, de hogy mit mond, abban nem egyeznek meg. Már mostan tessék egy tendenciát fejtegető darab shakespeare-i magaslátát megmérni, melynek tendenciája nem olyan világos, hogy két ember egyformán föl tudja ismerni.

Hogy e darab tendenciáját oly sokféle keresik, megerősíti az én felfogásomat, hogy Echegaray maga is csak görcsös keresés után tudott valami tendenciát találni, de annyira világosan már nem gondolta át, hogy ki is tudta volna fejteni. Sok helyütt fogta meg a dolgot, de az üstökénél nem. A legdominánsabb gondolata nézetem szerint az volt, melyet a dráma címében fejezett ki: a fenségest akarta megmutatni a közönségesben. Hogy ez mennyiben sikerült neki, arról már szóltam.

A *Magyar Hírlap* kritikusa azonban, kinek finom izlése és éles ítéllete épen csak szellemessége mögött marad el, oly szempontot szuggerál Echegaraynak, mely határozottan becsületére válik e kiváló kritikusunk — szellemességének. Ambrus Zoltán — miért nem nevezném meg, mikor ország-világ ismeri őt a Magyar Hírlap recenzióinak szerzőjeképpen, rajong Echegarayért a Nagy Galeotto óta s annak idején lelkesülten exponálta magát a nagy spanyol íróért. E lelkesedésnél fogva akarta azokat a visszasságokat is kimenteni, melyeket észre nem venni az ő szakértelme mellett lehetetlen volt és oly magyarázatot ad Bernardo Montillának, mely igazán kitűnő darabbá avatná, ha Ambrus Zoltán e magyarázattal kellő időben szolgált volna — Echegaraynak. A derék spanyol üres fenekedésének és rendszerbe foglalt boszujának, melyben a fenségest hiába keressük, azzal ad alapot: *Gyalázatot gyalázatért!* — A boszu társadalmi nyilatkozásában rendesen az indulat kitörése és nem az igazság győzelme. A boszu, mint nem vak aktusa a szenvedélynek, hanem ráért igazságos büntetés, igazán valami, amit drámailag — legalább Ibsen óta — prédikálni lehet. E szerint a tétel így állana: Montilla szereti a feleségét, az őt megcsalta érzelmeiben, meggyalázta becsületében és tönkretette boldogságát. Montilla nem a divat embere s nem konvencionális becsületérvés lovagja. Ő nem forróvérű Otello, hanem békességes polgár, akin uralkodik az igazságérzet. Ő, mikor neje csalásáról értesül, nem borul lángra, hanem bírálja lesz. Itéli őt ugyanazoknak a szenvedéseknek viselésére, melyeket ő viselt. Meggyalázta őt férfibecsületében: hadd sujtsa őt is a gyalázat Két tanu vallomása alapján tudja meg a világ, milyen czéda ő. Ezt követeli az igazság, mely a mikor büntet, egyszersmind javít is. A javító hatás mutatkozik is. A bűnös asszony szemében eltölpül a szerető a bíráskodó férj előtt s csodálata feléje fordul. Amit az imponálással kezdett, azt folytatja szerelmével. A lesujtott asszonyt fölemeli magához és magához méltóvá teheti. A csábítóval szemben azonban mint férfi ellen cselekszik, fegyveres istenítéletben szerez magának elégtételt. Így kell eljárnia a megcsalt férjnek akkor, ha nem csupa vak indulat.

Mondom, ez a szellemes magyarázat tökéletesen arra való, hogy Bernardo Montillát rehabilitálja, ha ez a szerencsétlen spanyol uton-utfélen meg nem czáfolná ezt a becsületes és a modern erkölcsnemesítő drámai iskola programjába illő tendenciát. Ezt ki lehetne fejteni egy drámában, sőt e dráma meséjének keretében, de nincs kifejtve, vagy rosszul van kifejtve. A becsületreparálásnak ez a metódusa az ész találmánya, s akinek eszébe jut s aki másokat hasonló gondolkodásra akar birni, annak első sorban az okosságával kell magának tekintélyt szereznie. Ha Echegaray ezt a tendenciát akarta kifejteni,

akkor rosszúl választotta meg hozzá a Montilla alakját. Hogy fogadjuk egy ur oktatását, akit először a jóétvágya, másodsor minden hívősege, harmadsor az abszolút ítélőképtelenség jellemez? Bernardo Montilla szinte hülye, akin mulatnak embertársai és aki mindenkinek igazat ad. Aztán Bernardo Montilla hevesvérű, aki dül-fül haragjában és semmi tettét nem jellemzi a tudatosság. Mert ő megállapítja ugyan programját, de nem viszi keresztül következetesen. A pillanat hatása alatt áll, érzelmi momentumok és a véletlenség intézik tetteit. Amellett nem az a közfelfogástól független hatalmas egyéniség, aki a közfelfogással szembe tudna szállni s a maga igazát ellenében érvényesíteni. Tessék csak a harmadik felvonás szerelmi duójára emlékezni, amikor hűtlen nejének kijelenti, hogy egy házban többé nem élhetnek. Ha szíve — ugymond — beleegyeznék is a további együttlétbe, nem tehetné meg a zsarnok közvélemény miatt. Hogy aztán mégsem gondol a közvéleménnyel és megbocsát nejeinek, hogy »beteg« lelkét gyógyítsa, ez nem független gondolkozásán mulik, hanem gyarló önuralmán, mely nem tud szerelmének parancsolni, hanem leroskad — minden morális fellengősség nélkül — az érzéki csábítás súlya alatt.

Ha a *gyalázatot gyalázatért*-féle tan hirdetése volna e darab magja, akkor Montillának körülbelül temperamentumot kellene cserélnie a csábító Ricardoval, akiben megvan a temperamentum czinizmusa ahhoz, hogy az indulattól menten morálitása dominálhasson. Az ilyen tan praktikusz hirdetőjének higgadtnak, erőseszünek kell lennie, aki az eszével fölülemelkedik a társadalmi conventión, nem pedig, hogy sirjon a társadalmi perfidiák szenvedése alatt. A Magyar Hírlap szellemes recenzense ezzel az érdekes kísérletével, melyet fájdalom csak néhány sorral pedzett, nem tudta Bernardo Montillát rehabilitálni, legfőlebb egy új szempontot nyújtott, melyből a darabot elhibázottnak lehet itélni. Különben örülök, hogy a kítőnő spanyol író darabját a publikum akceptálta. Nem érdemi meg a kritika magasztalását, de megérdemi a közönség tapsát. Elvégre nem teremnek tucatszálával a rossz darabok, melyek a kritikát polemizálásra ösztönözhetik.

K.

Jancsi és Juliska. Humperdinck meseoperája, mely Bécsben oly nagy szenzációt keltett, sok kellemetlenséget okozott a budapesti operának. Színrehozatala egyszerre fölkeverte mind azt a sok animozitást, mely a sajtóban is, a publikumban is ellene lappangott. Alkalmat adott Nopcsának újra, hogy az újságokon kipróbálja intézkedő jogát, midőn a nyilvános főpróbái szókását Humperdinck ur kedveért egyszerűen beszüntette. Ő Olaszországba menekült és ott hagyta Nikischt, aki kosárszámra kapja a kellemetlenségeket, annyira, hogy már távozásra is gondolt, amitől azután higgadtabb megfontolás után letett. Magáról az újdonságról kár sokat beszélni. Izetlen német mese a szövege, német népdalok a melódiai és kontrapunktorius erőmutatványok a zeneiről tartalma. Egyetlen ok, mely színrehozatala mellett szól; az, hogy nem kell hozzá tenorista. *Takácson* kívül nincs férfiszerep benne, a két gyermeket *Bianchi* és *Abrányiné* éneklik, a boszorkányt *Kaczér* Margit, Hajnal bácsit *Freuder* Francziska. Mindegyikük elkövetett minden lehető anélkül, hogy kitüntették volna magukat. Az operát valószínűleg csak azért is adni fogják, legalább mindaddig, míg az opera tenorista-szükségben szenved.

Polonyi Elemér hangversenye. Mindössze három négy éve, hogy Polonyi Elemér elindult hódítási útjára és ma már megállapodott hírv művész, kinek neve megtölti a hangversenytérmeteket és játéka erősen elűt az országba járó virtnózok sablonaitól. A közönség ez uttal is kiváló rokonszenvvel fogadta a fiatal művészt. Osztozott vele a közönség elismerésében *Bárdossy* Ilona, az operá tagja, ki néhány dalt elénekelt.

Az Egyesült Budapest-Fővárosi Takarékpénztár hitelegyesülete Aebly Adolf takarékpénztári igazgatósági elnök elnökle alatt tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. A hitelegyesületi igazgatóbizottság felolvasott jelentéséből kitűnik, hogy a hitelegyesületi tagok száma 1894. év végével 754 volt; az egyesület a múlt év folyamában 3654 darab 7.864,964 forint 84 krajczár értékű váltót számított le; a biztosítéki alap 1894. év végével 171,550 forintra emelkedett, a tartalékalap pedig 177,950 forint 28 kr összeget ért el. Az összes pénztári forgalom 17.091,370 forint 19 krajczárra rugott. A gyűlés az üzleti jelentést helyeslő tudomásul vette és az igazgatóbizottságnak a felmentést megszavazta. Az üzleti jelentés alapján közöljük, hogy az Egyesült Budapest-Fővárosi Takarékpénztár hitelegyesülete a folyó évben ünnepli alapításának 25-ik évfordulóját. Ez egyesületet ugyanis 1870. június 3-án 110 tag jelenlétében alapították. Az e napon tartott alakuló közgyűlésen hirdették ki a hatóságilag jóváhagyott alapszabályokat és megválasztották az igazgatóbizottságot. Az egyesület felvirágzása első sorban az igazgatóság buzgósgának és körültekintésének köszönhető. Kiváló érdemet szerzett pedig az egyesület felvirágzása körül az igazgatóbizottság elnöke, rákosi *Násza* Mór, aki az egyesület alapítása óta annak élén áll s akinek a gyűlés hálás köszönetet szavazott.

Belvárosi takarékpénztár részvénytársaság 1894. évi mérlege a következő tételeket tartalmazza: *Vagyon:* pénztári készlet 67.900'73 frt, váltótárca 3.456.057'86 frt, hitelegyleti váltótárca 206.142'15 frt, saját értékpapírok (állami értékek, városi kölcsönkötvények és záloglevelek) 366.645'07 frt, előleg értékpapírokra 1.240.579'39 frt, leltár 12.000 frt, különféle adóssok 376.042'15 forint, összesen 5.725.367'35 frt. *Téher:* részvénytőke 2.500.000 forint, rendes tartalék 121.000 frt, adótartalék 22.000 frt, árfolyamkülönbsézetek tartaléka 10.000 frt, hitelegylet tartalék alapja 1163'90 frt, hitelegyleti biztosítéki alap 13.895 forint, betétek 2.821.616'41 frt, fel nem vett osztalék 360 frt, átmeneti kamatok 29.345'74 frt, különféle hitelezők 40.884'60 frt, nyereség 165.101'70 forint, összesen 5.725.367'35 frt. *Nyereség- és veszteség-számla.* *Tartozik:* tisztviselők fizetése 25.016'65 frt, felügyelő bizottság 2000 frt, betétkamatok 111.790'02 frt, tőkekamatadó 11.203'28 frt, adó 6883'41 frt, leírások 32.738'91 frt (2675'43 forint a leltárból, 30.063'48 frt kétes követelésekből), költségek 10.158'15 frt, nyereség-egyenlegért 165.101'70 frt, összesen 364.892'82 frt. *Követel:* nyereségáthozat 1893. évről 564'06 frt kamatok 335.154'13 frt, (ebből 17.167'04 frt, az ujonnan kibocsátott részvények után, 244.045'33 frt leszámítolások után, 23.337'16 forint értékpapírkamat, 46.473'68 frt előlegkamat, 4.130'92 frt különféle kamatok), jutalékok 18.757'54 frt, nyereség értékpapírok és idegen váltókon 10.113'67 frt, befolyt kétes követelésekből 303'42 forint, összesen 364.892'82 frt. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a 165.101'70 frtolt kitevő tiszta nyereségből a tartalékalapnak 15.000 frttal való dotálása és a többi alapszabályszerű dotációk után 5%-os, vagyis részvényenkint 5 frt osztalék adassék.

A Budapesti terézvárosi takarékpénztár r. t. e hóban tartotta meg évi rendes közgyűlését *Tolnay* Lajos elnökle alatt. Az igazgatóság által beterjesztett jelentés és zárszámadás tanúságot tesz a lendületről, minek a társaság az összes üzletágakban ez évben is indult. Az összforgalom 219.256.568 frt 79 kra rugott; a *tiszta nyereség pedig 220,961 frt 16 krt tesz ki.* Ezen összegből a 25.000 darab részvény után osztalék fejében részvényenkint *nyolcz* forint kiosztását határozták el; 4641 frt 68 krt pedig a következő év üzleteredmény számájára visznek át. A közgyűlés a mérleget és előterjesztett indítványokat elfogadta. A választmány kiegészítésére Apáthy Lajost, Hugonnai Kálmán grófot, Littmann Izidort, Schwartz Vilmost, Weisz Manót, Zalai Tamást és Zsigmondy Gézárt választották meg. Végül Havas Károly kuriai bíró a közgyűlés nevében ugy az igazgatóságnak, mint *Benke Gyula* vezérigazgatónak és az összes tisztikarnak buzgó és sikeres működéséért köszönetet szavazott, amelyet éljenzéssel fogadtak. Az esedékes szelvények beváltása már február 15-ikétől kezdve történhetik.

A Magyar Általános Köszénbánya-Részvénytársulat igazgatósága a felügyelőbizottsággal egyetértőleg elhatározta, hogy a február 20-ára egybehívandó közgyűlésnek részvényenkint 8 forint, azaz 8 százalékos osztalék kifizetését hozza javaslatba. Azonkívül a tiszta jövedelemből 31.704 forint 8 krajczárt értékesítési leírásokra, 19.565 forint 6 krajczárt a tartalékalapra, 10.000 frtot külön tartalékra fordítanak, 10.849 forint 60 krajczárt pedig új számlára visznek át.

Salgó-tarjáni köszénbánya részvénytársulat. A mai igazgatósági ülésben az 1894-iki mérleget tárgyalták és nagyobb mértékű leírások után az 1894-iki osztalékot részvényenkint 32 frttal állapították meg. A közgyűlés márczius 4-én lesz.

Zongorákat és pianínókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk.

Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

KÉPTALÁNY.

Az 5. számban közölt képtalány megfejtése:

Szeretlek Roxelánom.

Helyesen fejtették meg: Bárány Etel, Zwilling Norbertné, Goldberger Berta, Komáromy Gizella, Deutsch Lujza, Beregi Ilon és Camil, Kuntz Józsefné, Kohn Szidi, Goldberger Mórné, Rosenberg Vilma, Bogdán Lajos, Haslinger József, Gutmann Blanka és Irma, Weinberger Hedvig, Keppich Aranka, Neumann Riza, Friedländer Kata, Várhelyi Rósa Ilona, Grosz Eszti és Gizike

HETI POSTA.

A vörös kereszt. Nem gondolja, hogy kissé hyperromantikus lovagtörténet! A fehér vitéz pogány szerelmesének, a tuniszi napbar-nított szépnék tulajdon édes papája levágott fejét nyújtja át nász-ajándokul és az a hitehagyott hölgyet — *megharapja*. A modern dekadens és szimbolista költészetnek kétségkívül vannak igen furcsa kinövésai és azokon éleződni igen háládatos dolog, de ennyire Maeterlinck és társai még sem vetik el a súlykot. A jó ízlés nevében kérjük, ne folytassa.

P. Jenő. Több számra terjedő közleményt csak ismert nevű szerzőktől adunk. Idegen kezektől hosszabb dolgot nem szívesen fogadunk el még elolvasásra sem. Azoknak, akik minden tücsköt-bogarat szakmányképen kénytelenek elolvasni, az olvasás terhes, nagy munka. Minthogy előzetesen kérdezte, hogy beküldje-e munkáját, lelkiismeretesen és őszintén nemmel felelünk.

Aurora. Pár jól hangzó sor, egészben kevés érdem.

Budapest. M. D. Adja át ama hölgynek, ki a »Mese a varró-gépről« című költeményt angolra fordította, hálás üdvözlötünket. Közlésére természetesen mi nem vállalkozhatunk; de örülni fogunk, ha valamely angol revue hasábjain olvashatjuk. Üdvözlét!

Pedagogus. »Das ist die alte Klage!« Egyébiránt Önök is szóba jöttek. Egy derék hazafi indítványozta, hogy a milleniumot ezer iskola alapításával ünnepeljük meg. De hol veszünk hirtelenében néhány ezer újdonsült tanítót? És az önök nyomorgását látva, kinek volna kedve erre a tövises pályára, melyre szintén születni kell Czikke elmés, de még sem közölhetjük.

Szeged. V. R. I. Az, a kire czéloz. Engedje Nagysád, hogy viszonzásképen mi is kérdezzünk valamit. Szóba került, hogy Szege-den A Hét nem tud gyökeret verni, úgy mint pl. Nagyváradon, Deb-reczenben, a Szepességen, Kolozsvárott stb. Miért? Erre azt felelte nekünk egy odavaló [intelligencia: A szegediek sokkal magyarabb, sokkal egészségesebb, sokkal circumspektusabb fajta nép, semhogy élvezetet találhatnának olyan piszkáló, okvetetlenkedő felemás (t. i. se magyar, se külföldi) ujságban, mint A-Hét. Ezért nem kell a sze-gedieknek A Hét, hanem csinálnak maguknak külön szépirodalmat az ő képükre és hasonlatosságukra. Nos, mi Nagysádtól szeretnők meg-tudni, hody milyennek kellene lenni a mi lapunknak, hogy Szögedet is meghódíthassuk, mint annyi más, fontosságra, nagy nemzeti mis-siójára kevésbbé kényes vidéki központot? Ön minden rebuszt meg-fejt. Talán ezt is.

Bonis Ilona. A lapot szívesen megindítjuk. Apróságait, ha küld, mindig szívesen fogadjuk.

Ipolyság. W. P. A gárda ví, lő, ugrat, mindennemű sportot űz, szivarvégeket gyűjt, távgyalogol, korcsolyázik, de nem — tánczol. A mi nem akadályozza meg abban, hogy Önnek háláját fejezze ki szíves megemlékezéséért. Üdvözlét!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Zöld ruhát

ölt kert és mező, ha HALDEK-féle maggal bevan vetve, fedezzük tehát magszükségle-tünket HALDEK magkereskedésében Budapest, Károly-körút 9. sz.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyá-ramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, da-masztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázat-ban) stb. postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba czim-zett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasz-tandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Összes gazdasági gépek.

GŐZCSÉPLŐK.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkal-mazott saját gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szak-bavágó felvilágosítással és tanácssal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

Hideg lábak ellen ismételve dicsérni hallottuk a Pain-Expeller elnevezés alatt általánosan ismert *Tinct. Caps. comp.* val való bedör-zsöléseket; már az első bedörzsölés után kellemes melegség áll be. Meghülések ellen, melyeket nevezetesen oly időben mikor járványok pusztítanak, nem szabad elhanyagolni, ezek ellen, biztos és gyors hatásuaknak bizonyultak a Pain-Expellerrel való bedörzsölések. Épen így fájdalomcsillapító hatásuak csúznál és köszvénynél. A Pain-Expel-ler, melyről itten szólnak, a »Horgony« védjeggyel el van látva, a miért is ezen bedörzsölés bevásárlása alkalmával a »Horgony« véd-jegyre ügyelendő és másféle üveg visszautasítandó. Ára igen olcsó, 40 kr, 70 kr, vagy 1 frt 20 kr. üvegenként.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE

COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folzó évi február hó 21-én délutáni 4 órakor központi osz-tályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám alatt, saját épüle-tében) tartja, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §§-ai értelmében tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.

2. Az alaptőke felemelése, ebből kifolyólag

3. Az alapszabályok 4. §-ának módosítása.

4. Öt felügyelő-bizottsági tagnak választása három évre. Budapest, 1895. évi február hó 4-én.

Az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

A magy. kir.

ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA

felülmúlhatatlan

GÖZCSÉPLŐGARNITURÁI

malom- és más ipari czélokra legalkalmasabb

COMPOUND-LOKOMOBILJAI

és egyéb gazdasági gépei

mindig

a m. kir. államvasutak gépgyára

VEZÉRGYŰNKÖSÉGÉNél

BUDAPEST

JÓZSEF-KÖRÜT 41. sz. a.

rendelendők meg.

JUTANYOS ÁRAK TOBB ÉVI TÖRLESZTÉS

KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

Dr. Lengiel Fr.-féle nyirfabalzsam

kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfúrjuk, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szepítőszert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint, balzsammá alakítatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, akkor másnap csaknem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik. Ezen balzsam kisimítja az arczon a ránczokat és himlőhelyeket, ifjú arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdéséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szepítőt, májfoltot, anyajegyeket, orrverességet, bőrtárást s a bőr minden más egyéb tisztatlanságait. Ara egy korsónak használati utasítással együtt 1 forint 50 krajczár

Dr. Lengiel orvosi benzoe-szappana

a legalkalmasabb bőrápoló szappan, mely a bőrt gyöngéddé és sinomná teszi s hivata van a nyirbalzsam hatását előmozdítani. Ara 60 kr. Kapható minden jobb gyógyszerárban.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer.
Budapest, Király-utca 12. sz.

Legczélyszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az

aszfalt-burkolat. Templomok, tantermek, folyosók, járdák, kocsit utak, hidak, vagonidák, istállók, magtárak, műhelyek, kapualjak, udvarok, terraszkok, játszóhelyek, stb., aszfalttal burkolást, nemkülönben nedves lakások gyökeres szárazzátételét

jótállás mellett legolcsóbban elvállalja

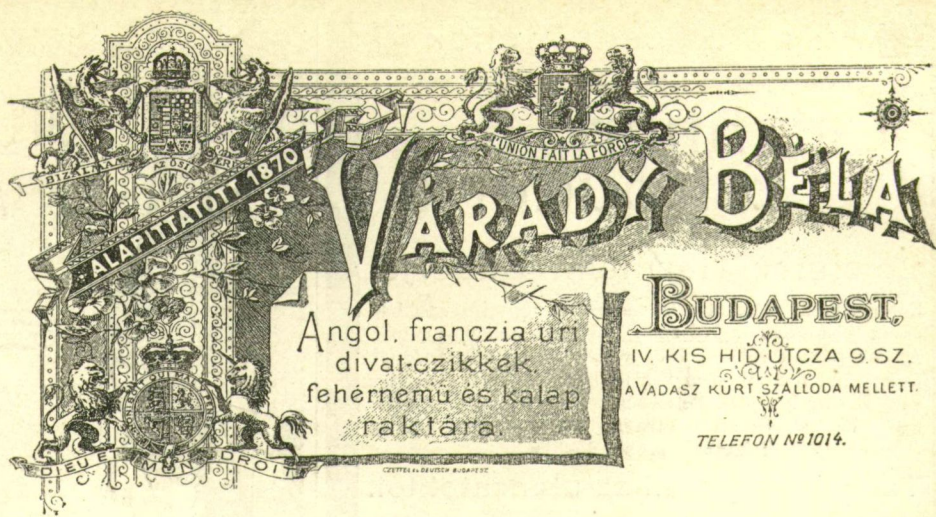
a magyar aszfalt részvény-társaság.

Árjegyzék, költségvetés ingyen!

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a

Richter-féle Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expellert)

az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszönheti ezen igazán biztos hatású háziszert nagy elterjesztését és általános kedveltségét. Ki a Tinct. capsici comp.-t (Horgony-Pain-Expellert) közszenynél, csúznál (tagszaggatásnál), keresztesonifájásnál, fej- és fogfájásnál, csipfájdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzslésként alkalmazta, abból egy üveget mindig készletben fog tartani, hogy azt meghűléseknél is, mint levezető, elhárító szernek alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziszertnek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 ft. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerárakban; Budapestben Török József gyógyszerésznél. — Csak a „Horgony” védjeggyel ellátott üvegek elfogadandók. Richter-féle gyár Rudolstadtban. Thüring.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

Bekötési táblák A HÉT

X-ik kötetéhez kaphatók 1 forint 30 kr. előleges beküldése mellett A HÉT kiadóhivatalában VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

T. előfizetőinket kérjük, hogy lakásváltoztatásnál tudassák velünk azt is, hogy eddig hova küldetett A HÉT.

A Belvárosi takarékpénztár részv.-társ. II-ik rendes közgyűlését

folyó évi február hó 12-én délutáni 4 órakor tartja saját helyiségében (IV. ker., koronaherczeg-utca 3. szám) és arra t. cz. részvényeseit az alapszabályok 18. és 19. §-ai értelmében tisztelettel meghívja.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásnak előterjesztése; a mérleg megállapítása; a nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

2. Nyolcz felügyelő-bizottsági tag választása és díjazásának megállapítása.

3. Tizenhét választmányi tag választása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által résztvenni óhajtanak, sziveskedjenek nevükre irt részvényeiket az alapszabályok 20. §-a értelmében legkésőbb 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál letéteményezni.

Az évi mérleg és felügyelő-bizottság jelentése a társaság üzleti helyiségében közszemlére ki van téve és kívánatra minden részvényesnek egy nyomtatott példány rendelkezésére áll.

Kivonat az alapszabályokból:

16. §. A közgyűlésen minden személyesen vagy megbízott által megjelent részvényt minden, a 20-ik §-nak megfelelően általa letéteményezett öt-öt darab részvénye után egy-egy szavazat illeti meg, de 25 szavazatnál többet sem saját, sem meghatalmazottjának nevében, sem mindkét minőségben együtt, senki sem gyakorolhat, bármily nagy legyen is az általa akár saját, akár megbízója, akár pedig mindkettőjük részére letéteményezett részvények száma.

17. §. Távollevő részvényesek csakis más szavazatképes részvényes által képviseltethetik magukat. A meghatalmazás formája az igazgatóság által állapittatik meg. Gondnokoltak, jogi személyek és társaságok törvényes vagy alapszabályszerű képviselőjük által képviseltethetnek még az esetben is, ha ezek maguk nem lennének részvényesek.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

Hirdetmény.

A budapesti közuti vaspálya-társaság

rendkívüli közgyűlése

1895. évi február hó 16-án d. e. 10 órakor a társaság helyiségében, VI. ker. Andrássy-ut 9. szám, fog megtartatni.

Napirend:

1. Előterjesztés az 1894. évi márczius hó 28. napján tartott közgyűlésben nyert felhatalmazások alapján egy 18 millió korona névértékű 4%-os elsőbbségi kötvénykölcsön kibocsátása és az 1887. és 1889. évi 4 1/2 százalékos elsőbbségi kölcsönök conversiója tárgyában és határozathozatal ezen előterjesztés fölött.

2. Az 1. pontban említett kölcsönre vonatkozó törlesztési tervek bemutatása és határozathozatal a fölött.

3. A társasági alapszabályok 5. §-ának módosítása az 1. pontban foglalt előterjesztésnek megfelelően.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 29. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letéteményeztetnek; de a névre szóló részvények csak annyiban, a mennyiben a részvénykönyvben 45 nap óta vannak a letevők saját neveire írva.

Felhivatnak tehát a t. cz. részvényes urak, kik jelen közgyűlésben résztvenni óhajtanak, miszerint a címleteikkel, a szelvényekkel együtt, bezárólag f. évi február 12-ig az igazgatóságnál (VI., Andrássy-ut 9. sz.) d. e. 9—12, d. u. 4—5 óra között térítvény mellett letenni méltóztasanak, hol a szavazási igazolványok kiadatnak.

Budapest, 1895. február 1.

Az igazgatóság

Az arcz szépségének

legjobb és legbiztosabb ápolója

Leichner zsirpuderje

és

Leichner Hermelin-puderje.

E híres arczpudereket a legmagasabb női társaságokban és az elsőrangú művésznők előszeretettel használják. Az arczbőrnek rózsás, üde, viruló színt kölcsönöznek és egyáltalán észre nem vehető, hogy az arc kendőzve van. E szerek csakis zárt dobozokban kaphatók a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31., valamint minden illatszertkereskedésben.

Tessék óvakodni az utánzatoktól.

Leichner L. udv. színházi szállító.

Szloboda György

uri- és női cipész.

Budapest, bolthelyiség Baross-utca 20. sz.

Műhely: Viola-utca 42. szám.

Alapított 1882-ben.

Korcsolyázó cipők

Urak részére a legjobb anyagból és a legújabb divat szerint csak 6 frt. Hölgyek részére hegymászó fűzőtt cipő legjobb minőségű 6 frt.

Nagy választék gyermek-cipőkben.

Jó munkáért kezeskedem.

Videki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Gróf Esterházy Géza-féle

COGNACGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Teljesen befizetett részvénytőke

== 640,000 korona. ==

Az osztrák-magyar birodalom egyik legnagyobb
COGNACGYÁRA.

Esterházy Cognac

tiszta borból idegen anyagok hozzákeverése nélkül készül és ezért a közönség kedvencz itala.

Az Esterházy Cognac-ot a legelőkelőbb budapesti és vidéki czégek a legjobban ajánlják.

Háztartáshoz

I-ső rendű porosz darab-, koczka- vagy diószén olmozott zsákokban, költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 83 kr. vámmász. nyílt fuvarban költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 78 kr. 50 kgkint.

Buda bármely kerületébe szállítva 1 krral drágább.

Légszeszgyári coaks a budapesti légszeszgyár eredeti árai mellett.

Gutmann Testvérek

kőszénbányáik eladó ügynöksége

Központi iroda: V., ker., Mérleg-utca 3. szám.

Fiók- megrende- lési irodák.	{	IV. kerület, Ferencziek bazárában,
		VI. „ Teréz-körút 6. szám,
		VI. „ szénraktár a nyugati pályaudvaron,
		VIII. „ Podmaniczky-utca,
		József-körút 44. szám.
Telefon összeköttetés 637. szám.		

Hol keressük

a legjobb

arcport?

Kérjük a

Müller J. L.-

féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznők kedvelt arcporát; mely ugy nappal, mint éjjel használva, minden arcpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtatott. Mint pipereszor nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legszebb fehér színt, üdőséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

☛ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. ☛

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A «Crème Pompadour» az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután «serail-pouderrel» lesz behintve.

☛ Egy tégly 1 frt 60 kr. ☛ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszert- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

Fényképek!

Női mintatanulmányok után, s épségek, ábránd-képek, pikantériák, 100,000-féle gyönyörű ujdonságok, a világ legnagyobb és legszebb gyűjteménye! Árjegyzék kapható 10 kros levélbélyeg beküldése után. Nagyszerű mintaküldemény 100 drb kisebbített fényképpel 5 frt és 10 frt. — Utánvétek nem eszközöltetnek.

Louis Ramlo

kiviteli üzlete

Amsterdamban (Hollandia).

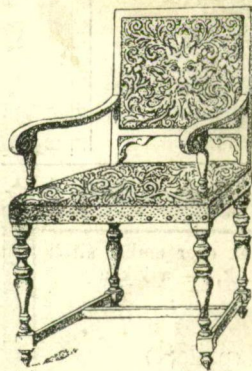

GMEHLING HERMAN

Első magyar

préselt és faragott
bőrneműek gyára.

VII., Damjanich-utca 18.

A bőrplasztika és préselt bőr-
ipar körébe vágó összes cikk:
ugymint zsöllyék, ebédlőszékek,
panneauk, vagon- és kocsifelsze-
relések, czimerek, monogrammok-
kályhaellenzők, továbbá minden-
nemű kellékek nyergesek és kárpi-
tosok számára raktáron és meg-
rendelésre.

Nagyválasztéku készlet ó-német és egyéb stílus

ebédlőszékek és zsöllyékben.

Telefonszám 2123.

A HÉT előfizetési ára: